

Klinisk forskning i Region Skåne

Forskningsbokslut 2025

Förord

Forskningsbokslutet syftar till att synliggöra den forskning som bedrivs inom Region Skånes verksamheter. Tillsammans har vi fortsatt att stärka den kunskapsbas som krävs för att möta morgondagens behov inom hälso- och sjukvården – en utveckling som tar form i mötet mellan klinik, akademi och näringsliv.

Under 2025 har fokus legat på att utveckla de strukturer som gör det möjligt för forskare att verka i en komplex och snabbt föränderlig omvärld. Vi har tagit viktiga steg för att skapa tydligare vägar in i forskningen, förbättra stödsystemen och säkerställa att vår verksamhet vilar på en stabil grund av kvalitet, bredd och spets samt etiskt ansvar. Särskilda satsningar har exempelvis gjorts på forskningsmiljöer inom precisionsmedicin och på att utveckla attraktiva karriärvägar för medarbetare inom regionens olika hälsoprofessioner.

Det gångna året visar att forskningsaktiviteten i Region Skåne är både omfattande och mångfacetterad. Resultaten sträcker sig över i stort sett samtliga kliniska områden, och i årets bokslut lyfts flera exempel som visar på genombrott som driver den kliniska forskningen och utvecklingen framåt.

Jesper Petersson
Forskningschef Region Skåne

Innehåll

Klinisk forskning i Region Skåne.....	1
Region Skånes forskning i siffror.....	5
Akademisk kompetens.....	5
Finansiering.....	5
Vetenskaplig publicering	5
Kliniska studier	5
Stöd och infrastruktur	5
Inledning	6
Exempel på FoU-aktiviteter 2025	7
Framgångar från året.....	12
Finansiering stärker klinisk behandlingsforskning	12
ATMP-centrum i Region Skåne – för nya cell- och genterapier.....	13
Precisionsmedicinskt Centrum Syd	13
Doktorandutrymmen för akademiska vårdprofessioner.....	14
Region Skånes forskning förbättrar vården	15
Vetenskaplig kompetens i Region Skåne.....	17
Akademisk kompetens.....	17
Fokus docenter	18
Disputerade medarbetare.....	24
Forskarstuderande.....	26
Forskningens finansiering i Region Skåne	27
Förvaltningarnas andel av forskningsfinansiering 2025	28
ALF-projekt, USVE-forsknings-utrymmen och regionala projekt	30
ALF-projekt.....	30
USVE-forsknings- och doktorandutrymmen	32
Regionala projekt- och doktorandanslag 2025–2026.....	34
Regionala anslag för klinisk odontologisk forskning 2025	36
Vetenskaplig publicering	37

Vetenskapliga publikationer 2020–2024.....	37
Högciterade vetenskapliga artiklar 2020–2024.....	39
Publikationsvolym per ämnesområde 2024.....	40
Kliniska studier	42
EPM godkända kliniska studier	42
CTIS som mått på kliniska läkemedelsprövningar i Region Skåne	45
Studieförfrågningar	48
Kliniska prövningar med uppdragsavtal	49
Vårdkontakter i forskningssammanhang.....	50
Kliniska studier i Region Skåne – sammanfattning och analys.....	51
Biobank	53
KVB-ansökningar	54
Rådgivningsmöten, kliniskt forskningsstöd och utlämning av hälsodata	55
Grants office vid Forum Söder	56
Universitetssjukvårdsenheter	57
En ny modell för granskning och uppföljning av USVE.....	57
50 USVE i Region Skåne	58
Life science och innovation	59
Appendix	60

Region Skånes forskning i siffror

Akademisk kompetens

Professorer och lektorer: 172

Docenter: 425

Disputerade medarbetare: >1 165

Forskarstuderande: 608 (59 % kvinnor)

Disputationer per år: ca 100

Utmaningar: Hög medelålder bland docenter (nästan hälften pensioneras inom 10 år); jämställdhet bland docenter (64 % män, men nya docenter är mer jämnt fördelade)

Finansiering

Total forskningsfinansiering 2025: ca 1,1 miljard kronor

Region Skånes riktade forskningsmedel: 319 Mkr

ALF-forskningsmedel: 300 Mkr

Statliga myndigheter: 155 Mkr

Externa stiftelser: 118 Mkr

Läkemedelsföretag: 89 Mkr

EU och övrigt internationellt: 28 Mkr

Utmaningar: Det finns ett tydligt behov att öka andel medel från externa finansiärer. Donationer från stiftelser och privatpersoner ökar i betydelse

Vetenskaplig publicering

Unika publikationer: ca 1 400 per år (2021–2024)

Högciterade artiklar: Stabil nivå, ökning i topp 1 % internationellt senaste fyra åren

Utmaningar: Öka det vetenskapliga och kliniska genomslaget i ökande nationell och internationell konkurrens

Kliniska studier

Godkända etikansökningar med Region Skåne som huvudman (2024–2025): 357

CTIS-registrerade läkemedelsprövningar: 290 (av totalt 847 i Sverige)

Nya uppdragsavtal: Minskat från >110 (2012) till 49 (2025)

Vårdkontakter kopplade till forskning: 22 843 (2025, endast specialistvård)

Utmaningar: Låg andel interventionsstudier och kommersiella läkemedelsprövningar

Stöd och infrastruktur

Biobank: Tiden fram till påbörjad handläggning av biobanksansökningar har minskat från 80–100 dagar (2021) till ca 5 dagar (2025)

KVB-ansökningar för utlämnande av patientdata: ca 450 per år

Forum Söder 2025: 300 rådgivningsmöten, 40 prövningar stöttade, 460 medarbetare genomgått GCP-utbildningar

Grants Office: 32 ansökningar stöttade, 127 Mkr i forskningsmedel

Utmaningar: Behov av utbyggt stöd till projekt inom klinisk behandlingsforskning samt utökad Grants Office-funktion

Inledning

Klinisk forskning är en grundläggande del av Region Skånes uppdrag. Den bidrar inte bara till en bättre och mer jämlik vård för dagens patienter, utan lägger också grunden för framtidens hälso- och sjukvård. Genom den kliniska forskningen utvecklas nya kunskaper, arbetssätt och behandlingar som stärker både individens hälsa och samhällets utveckling.

Forskningsbokslutet är ett sätt att samla och synliggöra detta arbete.

Region Skånes forskningsbokslut tas fram för att ge en samlad och lättillgänglig bild av den forskning som bedrivs inom regionen. Det är en systematisk genomgång där viktiga resultat summeras, aktuella utmaningar pekas ut och exempel som visar vilken betydelse som forskningen har för vård, hälsa och samhällsutveckling lyfts fram.

Bokslutet baseras på tillgängliga data som redovisas i appendix. Där det är möjligt används uppgifter från 2025 för att ge en så aktuell bild som möjligt av forskningsverksamheten. I de fall nyare data ännu inte finns tillgängliga grundas redovisningen på uppgifter från 2024. Datainsamlingen har så långt det varit möjligt genomförts med befintliga källor för att undvika att belasta forskare och verksamheter. Detta möjliggör en bred och samtidigt transparent beskrivning av forskningsläget i regionen.

Arbetet med Region Skånes forskningsbokslut visar tydligt att det finns behov av ett samlat uppföljningssystem för forskning och utveckling (FoU). Ett sådant system skulle skapa förutsättningar för en mer strukturerad och långsiktig uppföljning av utvecklingen inom området. En viktig utgångspunkt är också att minska onödig administrativ belastning för forskare och verksamheter. Därför har, parallellt med sammanställningen av bokslutet, arbete pågått med att utveckla en FoU-applikation i datasystemet Qlik Sense. Applikationen kommer att lanseras under 2026 och fungera som ett gemensamt kunskaps- och uppföljningsstöd vilket löpande uppdateras med information om akademiska kompetenser, vetenskaplig publicering, forskningsekonomi samt kliniska studier. Därigenom skapas bättre förutsättningar för uppföljning, strategisk styrning, transparens och långsiktig utveckling av FoU-verksamheten.

Exempel på FoU-aktiviteter 2025

Under året har Region Skåne tagit steg för att stärka forskningen och möta nya behov. Nedan följer ett urval av aktiviteter fördelade på några sjukvårdsförvaltningar.

AI-utveckling och arbete för en stärkt position i Medicon Valley

Skånes universitetssjukhus (Sus) har under året fortsatt stärka sin roll som ett ledande centrum för klinisk forskning och teknikutveckling, särskilt inom artificiell intelligens (AI). AI ses som en nyckelteknologi för att möta vårdens ökade behov och Sus driver flera projekt för att utveckla och använda AI på ett ansvarsfullt och patientnära sätt. En nyskapande satsning är arbetet med en datasjö för Region Skånes hälsodata, som ska möjliggöra säkra och omfattande datauttag för forskning, utveckling och AI-baserade beslutstöd. Arbetet omfattar verktyg och riktlinjer som Sus varit med om att ta fram inom ramen för EU-projektet *Clinical AI-based Diagnostics* och som syftar till att underlätta utveckling, datasäkerhet och implementering av AI-lösningar.

Flera kliniska AI-projekt är redan i gång, exempelvis inom intensivvården prövas algoritmer som förutsäger utskrivningar eller risk för cirkulatorisk chock; AI-baserade assistenter för barnhjärtkirurgi; lösningar för effektivare strålplanering inom onkologi; förbättrad mammografigranskning. Genom deltagande i det europeiska nätverket *TRAIN Europe* bidrar Sus till utvecklingen av ansvarsfull AI och får samtidigt tillgång till den senaste tekniken inom sjukvårdsrelaterad AI.

Sus har också fortsatt att stärka sin ställning som en viktig nod i det Öresundsbaserade life scienceklustret *Medicon Valley*. I linje med EU kommissionens inriktning om Europas konkurrenskraft och ambitionerna i Sveriges life science-strategi satsar man på att utveckla starka lokala forsknings- och innovationsmiljöer. Genom fördjupade samarbeten, kliniska prövningsmiljöer och utveckling av avancerad datainfrastruktur stärks Region Skånes profil som en attraktiv utvecklingsmiljö. Samtidigt bidrar Sus till att Skåne, Sverige och Europa står bättre rustade för framtidens vårdutmaningar.

Granskning och ackreditering av universitetssjukvårdsenheter

Under 2025 genomförde Region Skåne en systematisk granskning av regionens universitetssjukvårdsenheter (USVE) inför utnämning för perioden 2026–2027. Resultatet visade att 48 av 50 befintliga USVE fick sin status förnyad, samtidigt som två nya enheter godkändes för första gången. Två enheter uppfyllde inte kriterierna för USVE och kunde inte godkännas inför den kommande två-årsperioden. Granskningen beskrivs i mer detalj längre fram i rapporten.

Fakta: Om universitetssjukvård och universitetssjukvårdsenheter (USVE)

Universitetssjukvård

Universitetssjukvård är den del av hälso- och sjukvården där klinisk forskning, utbildning och kunskapsutveckling integreras med den ordinarie vården. Universitetssjukvården har som syfte att främja utveckling av vården genom att kombinera högkvalitativ patientvård med forskning och utbildning. Den kännetecknas av forskning av hög nationell eller internationell kvalitet, utbildning av medicinsk personal på olika nivåer, utveckling och spridning av kunskap som stärker evidensbaserad vård samt samverkan mellan region och universitet i ledning och organisering av verksamheten.

Universitetssjukvårdsenheter (USVE)

En USVE är en avgränsad enhet, exempelvis en klinik eller motsvarande verksamhet, som uppfyller de nationellt fastställda kriterier för universitetssjukvård (se avsnittet om USVE nedan). Universitetssjukvårdsenheter ansvarar för att bedriva vård av god kvalitet samtidigt som de aktivt deltar i forskning och utbildning. De har strukturer som möjliggör kunskapsutveckling, implementering av nya metoder och spridning av kunskap inom vården. Ledning och organisation ska underlätta samverkan mellan vård, forskning och utbildning. I Region Skåne utses USVE för en viss tidsperiod och utvärderas utifrån nationellt fastställda kriterier.

USVE behöver inte vara placerad vid ett universitetssjukhus. Inom Region Skåne finns USVE både vid Skånes universitetssjukhus och vid flera andra sjukhus och sjukvårdsförvaltningar (se appendix för lista över Region Skånes USVE 2026–2027).

Att utgöra en USVE är ofta en förutsättning för att kunna bedriva Nationell högspecialiserad vård (NHV) – dvs. den vård som centraliseras till mellan en och fem regioner i Sverige för att uppnå högre kvalitet och bättre resursutnyttjande. NHV handlar om ovanliga sjukdomstillstånd som kräver hög spetskompetens, samarbete över flera specialistområden och ibland avancerad utrustning. Beslut om NHV är ett erkännande om vård och forskning som är nationellt och internationellt framträdande. Region Skåne har varit mycket framgångsrik i denna process och har i dagsläget tilldelats 40 uppdrag inom NHV.

Forskningens dag med fokus på psykisk ohälsa

Inom förvaltningen Psykiatri, habilitering och hjälpmedel är en av de stora utmaningarna det ökade antalet ADHD-diagnoser och den växande efterfrågan på neuropsykiatriska utredningar. Parallellt med att fler privata aktörer etablerar sig inom detta område har behovet av ny kunskap, samordning och långsiktig planering blivit allt tydligare. Som en del av arbetet med att föra samman profession, akademi och beslutsfattare arrangerades under 2025 en välbesökt dag om psykiatrforskning, där medarbetare presenterade bredden i den forskning som pågår inom förvaltningen. Under dagen fördes samtal med politiska företrädare och privata vårdgivare, bland annat om kvalitet, ansvarsfördelning och framtida behov kopplade till ADHD-utredningar.

Förvaltningen har även tagit ett betydande steg framåt genom att beviljas ett centrumbidrag från Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) på 45 miljoner kronor för etableringen av "Centrum för psykisk hälsa och återhämtning under hela livsloppet för personer med allvarlig psykisk sjukdom". Denna nationellt mycket stora satsning skapar möjligheter att fördjupa forskningen inom ett område där kunskapsbehoven är stora och där bättre interventioner kan få stor samhällelig och individuell betydelse.

Organisatorisk utveckling och stärkt forskningsstöd

Inom förvaltningen Medicinsk service har arbetet under året fokuserat på att stärka förutsättningarna för forskning. Verksamhetsområde Smittskydd har, tillsammans med Mikrobiologi och Vårdhygien, genomfört en förändring som innebär integrering i en av förvaltningens universitetssjukvårdsenheter. Detta skapar förbättrade strukturer för samverkan, forskning och utveckling.

Region Skåne vill göra forskningsvägarna tydligare och inspirera fler att ta klivet in i en akademisk utveckling. Därför har kommunikationsinsatser lagts på att synliggöra olika steg i en klinisk forskarkarriär. Genom intervjuuserien "Hallå där", som publiceras på intranät, lyfts medarbetare fram i samband med exempelvis disputationer, docentutnämningar eller adjungeringar.

Under året har Region Skånes biobank genomfört ett omfattande förbättringsarbete som resulterat i kraftigt förkortade handläggningstider för biobanksansökningar (se också nedan). Detta har redan haft positiva effekter för forskare och forskande företag och stärker regionens attraktionskraft som forskningsmiljö.

Nationellt samarbete stärker forskningen inom robotkirurgi

Inom VO ortopedi på Hässleholms sjukhus pågår ett arbete för att kombinera klinisk utveckling med strukturerad forskning. Ett steg i detta är deltagandet i den nationella multicenterstudien ROCKET, som utvärderar resultat och patientnytta av robotassisterad knäproteskirurgi. Under året har verksamheten framgångsrikt initierat rekrytering av patienter till studien och därmed bidragit till att bygga upp kunskap om hur ny kirurgisk teknik bäst kan användas i klinisk vardag.

Robotassisterad kirurgi är ett område i snabb utveckling, där behovet av oberoende, systematiska utvärderingar är stort. Genom att aktivt medverka i studien stärker ortopedin i Hässleholm inte bara den egna forskningsmiljön utan också Region Skånes roll i nationella samarbeten kring implementering och uppföljning av avancerad medicinteknik. Arbetet bidrar till en mer kunskapsbaserad introduktion av nya metoder, med målet att förbättra både operationsresultat och patienternas återhämtning.

Hållbarhet, prevention och klinisk innovation i primärvården

Primärvården i Skåne har under året fortsatt att stärka sin forskningsprofil, med satsningar som spänner från hållbarhet till utveckling av nya arbetssätt vid kroniska sjukdomar. Till exempel har ett projekt som kartlägger vårdcentralers koldioxidavtryck fått stor uppmärksamhet. Projektet ger viktig kunskap om hur primärvården kan minska sin klimatpåverkan och integrera hållbarhetsarbete i den kliniska vardagen.

Forskning om canceröverlevares erfarenheter av primärvården har nått bred spridning och belyser behovet av ett mer strukturerat stöd för denna växande patientgrupp. Resultaten bidrar med viktig kunskap för

utvecklingen av primärvårdens långsiktiga uppföljning och omhändertagande.

Samtidigt har primärvårdens akademiska kompetens stärkts ytterligare. Medarbetare inom förvaltningen har beviljats forskningsmedel från såväl Vetenskapsrådet som Forte för SHIP-Care, ett program som utvecklar en modell för behandling av högt blodtryck i primärvården.

En av förvaltningens medarbetare tilldelades under året Svensk Förening för Allmänmedicins pris för årets allmänmedicinska avhandling för sin forskning om e-hälsa vid högt blodtryck. Avhandlingen lyfts som ett föredöme för hur digitala stöd kan förbättra egenvård och kliniskt arbete inom ett av primärvårdens vanligaste sjukdomsområden.

Ett sjukhus med växande forskning

Helsingborgs lasarett har under året visat hur ett sjukhus kan skapa starka och hållbara strukturer för forskning och utbildning. År 2025 blev ett rekordår då man för första gången nådde tio disputationer under ett och samma år – ett resultat som speglar ett långsiktigt och målmedvetet arbete med att stärka den akademiska kompetensen bland medarbetarna. Forskningen som bedrivs håller hög kvalitet, berör kliniskt viktiga områden och uppmärksammas både nationellt och internationellt. Exempelvis har forskningsresultat inom intensivvård inkluderats i nya internationella riktlinjer.

Vid sjukhuset bedrivs ett projekt med så kallad ”snortransplantation”, där patienter med svårbehandlad rinit (nästäppa) behandlas genom bakterieöverföring från friska individer. Forskare vid Helsingborgs lasarett har en central roll i den internationella multicenterstudien inom hjärtstopp, STEPCARE, som nu inkluderat över 2 500 patienter världen över och ligger väl i fas med att nå sitt mål på sammanlagt 3 500 deltagare. STEPCARE blir därmed en av de största behandlingsstudierna inom intensivvård i världen.

Framgångar från året

I detta avsnitt lyfts ett urval av resultat, projekt och genombrott från året som tillsammans visar på bredden och styrkan i Region Skånes kunskapsutveckling.

Finansiering stärker klinisk behandlingsforskning

Under 2025 har fler projekt än någonsin i Region Skåne fått finansiering från Vetenskapsrådet avseende klinisk behandlingsforskning. Tillsammans säkrades flera stora anslag som kommer att driva utvecklingen av patientnära forskning i Skåne.

Storsatsning på nya behandlingsmiljöer

Ett av de största beviljade bidragen, på 20 miljoner kronor, gick till forskning för att undersöka hur bevarad navelsträngscirkulation vid akut kejsarsnitt kan förbättra återupplivning av nyfödda. Studien kombinerar pediatrik, gynekologi och omvårdnad – områden där Region Skåne har en stark forskningstradition.

Vidare tilldelades 19 miljoner kronor för projektet I-CATCHER, en internationell studie om målstyrd akutvård vid hjärnblödning. Satsningen stärker Skånes position inom neurologisk forskning och internationella multicenterstudier.

Nästan 18 miljoner kronor gick till PROPER-studien, där forskare ska pröva om förlängd behandling med dränage kan minska risken för hjärtflimmer efter hjärtkirurgi. Det är ett exempel på forskning som tar sin utgångspunkt i den kliniska vardagen och direkt kan förändra behandlingsrutinerna på sjukhusen.

Utöver dessa tre projekten har två andra forskargrupper fått finansiering för planering av behandlingsstudier inom kardiologi och endokrinologi.

För Region Skåne innebär finansieringen ett dubbelt lyft. Dels får regionens patienter tidig tillgång till de allra senaste behandlingsmetoderna, dels

stärks Region Skåne som nationell och internationell aktör inom klinisk behandlingsforskning.

ATMP-centrum i Region Skåne – för nya cell- och genterapier

Invigningen av ATMP-centrum vid Skånes universitetssjukhus markerade en ny milstolpe för klinisk forskning i Region Skåne. Här samlas resurser, kompetens och infrastruktur för att utveckla och genomföra behandlingar med cell- och genterapier – så kallade ATMP (*Advanced Therapy Medicinal Products*). Dessa läkemedel bygger på gener, celler eller vävnader och öppnar dörren till helt nya behandlingsmöjligheter, däribland terapier som är botande.

En väg in för forskning och vård

ATMP-centrum erbjuder en sammanhållen struktur för kliniska prövningar och implementering av cell- och genterapier i vården. Genom att fungera som en gemensam ingång för akademi, industri och vårdens prövare skapas en effektivare väg från forskningsidé till behandling hos patienter.

Centrumet har redan hunnit etablera kliniska studier, bland annat inom CAR-T-terapi, där patienters egna immunceller programmeras om för att bekämpa cancer.

Etableringen av ATMP-centrum är en del av *Lundamodellen för ATMP-utveckling* (ATMP by Lund), där Region Skåne samverkar nära med Lunds universitet och andra aktörer. Denna modell syftar till att skapa en internationellt konkurrenskraftig miljö för utveckling och användning av avancerade terapier. Vid behov finns även möjlighet att växla upp verksamheten genom samarbete med ATMP-laboratorier i Medicon Village och framåt i Köpenhamn och Leiden (Nederländerna).

Precisionsmedicinskt Centrum Syd

I början av 2025 inrättades Precisionsmedicinskt Centrum Syd (PMC Syd). Centret är ett samarbete mellan Lunds universitet och Region Skåne med

syftet att stödja implementering av precisionsmedicin. I korthet innebär precisionsmedicin att vården blir mer personcentrerad, träffsäker och målinriktad.

PMC Syd fungerar som en mötesplats där kliniska verksamheter, forskargrupper och stora forskningsinfrastrukturer samlas för att ta nästa steg inom precisionsmedicin – alltså metoder som anpassar vård och behandling till varje individs unika förutsättningar.

Redan verklighet – och snart ännu mer

Inom vissa områden används precisionsmedicin redan idag. Det gäller till exempel cancer- och blodsjukdomar, där behandling kan anpassas efter tumörcellernas genetiska profil, samt inom klinisk genetik, där helgenomsekvensering hjälper till att ställa diagnos vid sällsynta sjukdomar.

Men utvecklingen går snabbt. Nya metoder står på tröskeln till att bli en del av vardagen i vården. PMC Syd samarbetar bland annat med klinisk genetik, patologi och molekylär diagnostik för att utveckla helgenomsekvensering och avancerade bioinformatiska metoder. Målet är att göra precisionsmedicinen användbar även inom prevention av vanliga folksjukdomar – ett område som kallas *precisionsprevention*. Region Skåne har goda förutsättningar att inta en tätplats inom detta område.

Ett konkret exempel är ett polygenetiskt test för hjärt-kärlsjukdomar, som väntas bli tillgängligt 2026. Med dess hjälp kan vården hitta personer som bär på en dold hög risk för hjärtsjukdomar och rikta förebyggande behandling till just dem – samtidigt som man kan undvika onödig medicinering för dem som inte behöver den.

Doktorandutrymmen för akademiska vårdprofessioner

Under 2024 erbjöds fyraåriga forskningsutrymmen till ett femtiotal disputerade medarbetare inom andra vårdprofessioner än läkare. Under 2025 har satsningen följts upp genom att erbjuda 20 doktorandutrymmen till vårdmedarbetare i början av sin forskarkarriär.

Region Skåne blir därmed den enskilt störst satsande regionen i Sverige på att få fler yrkeskategorier än läkare att forska. Satsningen bidrar både till att utveckla vården och att fler ska se en framtida karriär inom vården.

Region Skånes forskning förbättrar vården

Under de senaste åren har flera genombrott av forskare i Region Skåne förändrat vården både nationellt och internationellt. Det handlar om allt från mer effektiva diagnosmetoder till nya behandlingar för svåra sjukdomar. Nedan ges exempel på några av dessa genombrott. Referenser finns i appendix i slutet av dokumentet.

Ny diagnostik och riskbedömning

Ett särskilt uppmärksammat framsteg gäller Alzheimerdiagnostik. Forskare vid Skånes universitetssjukhus har visat att ett enkelt blodprov kan ersätta analys av ryggmärgsvätska. Träffsäkerheten är lika hög, men metoden är betydligt mer tillgänglig. Resultaten har bland annat uppmärksamrats av Världshälsoorganisationen (WHO) i arbetet med att utforma nya globala diagnoskriterier för Alzheimers sjukdom.

Inom cancerdiagnostiken har studier från Skåne bidragit till att stärka stödet för 3D-mammografiscreening, något som påverkat europeiska rekommendationer. På samma sätt har genetiska tester snabbt förändrat det nationella vårdprogrammet för familjer med hög risk för den allvarligaste typen av hudcancer (melanom).

Inom transfusionsmedicin har forskare i Region Skåne identifierat genen bakom den kliniskt viktiga blodgruppen Vel. Upptäckten har lett till DNA-baserade blodanalyser som löser problemet med att hitta Vel-negativt blod som behövs för transfusioner till vissa individer.

Ny evidens för behandlingar

Forskning inom Region Skåne har också utmanat gamla behandlingsprinciper. En stor studie har visat att betablockerare inte ger någon nytta för hjärtinfarktpatienter med bevarad pumpförmåga. Detta innebär att tusentals patienter enbart i Sverige nu slipper onödig

medicinering. Samtidigt har genetiska riskprofiler för hjärt-kärlsjukdomar blivit en del av de europeiska riktlinjerna för förebyggande vård.

Inom psykiatrin har forskning om Region Skånes naloxon-program uppmärksammats av American Heart Association som i sina nya riktlinjer för första hjälpen för första gången inkluderar rekommendationer om naloxon-behandling. Naloxon är en medicin som används för att motverka överdos av opioider. I Region Skånes naloxon-program förskrivs medicinen, en nässpray, till individer som riskerar att drabbas av opioidöverdos.

Från arbetsmiljö till vårdcentralens vardag

I arbetsmiljöforskningen har SafeChrom-studien lett till att Arbetsmiljöverket nu föreslår att gränsvärdet för det cancerframkallande ämnet Sexvärt krom ska sänkas med 80 %. Detta kan komma att påverka nästan 18 000 arbetstagare i Sverige som arbetar med tillverkning av färg, rostskydd och ytbehandling av metallprodukter.

Forskningsresultat har också gjort genomslag i primärvården. Där har forskning bland annat bidragit till mer effektiva läkemedelsgenomgångar för äldre patienter i kommunal vård, samt visat att penicillin mot halsfluss kan doseras på ett enklare och mer patientsäkert sätt.

Forskningens genomslag

Tillsammans visar dessa exempel hur forskning från Region Skåne bidrar till bättre vård och hälsa för fler – från den enskilda vårdcentralen i Skåne och universitetssjukhuset till internationella riktlinjer för behandling och diagnostik. När klinisk vardag och forskning går hand i hand uppstår verkliga genombrott som förändrar livet för invånare i Skåne och världen.

Vetenskaplig kompetens i Region Skåne

Kompetensförsörjning är en av de största utmaningarna för sjukvården och i synnerhet gäller detta för forskning inom hälso- och sjukvård. I detta avsnitt presenteras de akademiska kompetenser som utgör grunden för Region Skånes forskningsverksamhet.

Akademisk kompetens

Professorer, docenter, lektorer, disputerade

Nedan följer en översikt över utvecklingen av den akademiska kompetensen inom klinisk forskning under perioden 2022–2025 för Region Skåne. Tabell 1 sammanfattar förändringar i antalet seniora forskare, adjungerade positioner samt disputationer och visar därmed både forskningskompetens och kompetensförsörjning över tid. För docenter och disputerade finns endast tillgängliga uppgifter för 2024.

Tabell 1. Forskningsmeriterade medarbetare 2022–2025

	2022	2023	2024	2025
Professorer och lektorer med förenad anställning	115	120	117	110
Professorer och lektorer med adjungering	42	53	56	62
Docenter*	-	-	425	-
Disputerade*	-	-	1165	-
Disputationer*	97	82	98	102

* Endast medarbetare som disputerat eller utnämnts till docent vid Medicinska fakulteten, Lunds universitet.

Antalet professorer och lektorer med förenade anställningar ligger stabilt över tid. De adjungerade positionerna visar en tydlig ökning över perioden. Från 2024 finns för första gången även samlade uppgifter om antalet regionanställda docenter och disputerade, vilket visar på en omfattande och

stabil forskningsbas. Medarbetare som disputerat eller utnämnts till docent vid annat lärosäte än Lunds universitet ingår ännu inte i statistiken. Antalet disputationer varierar något men ligger på en jämn nivå över åren, vilket tyder på en fortsatt god återväxt av forskningskompetens.

Fakta: Förenade anställningar och adjungeringar

Förenade anställningar innebär att en medarbetare har en kombinerad tjänst mellan exempelvis ett universitet och en region, där arbete bedrivs både kliniskt och akademiskt. Syftet är att stärka kopplingen mellan forskning, utbildning och hälso- och sjukvård.

Adjungeringar innebär att en person från exempelvis hälso- och sjukvården knyts till ett universitet under en tidsbegränsad period för att bidra med sin kliniska eller yrkesmässiga kompetens i forskning och utbildning. Detta främjar kunskapsutbyte mellan akademi och sjukvård.

Fokus docenter

Docent är en akademisk titel som markerar en högre vetenskaplig kompetens än en doktorsexamen. För att bli docent krävs att man efter disputation har publicerat ett antal vetenskapliga artiklar av hög kvalitet i internationella tidskrifter och dessutom visat pedagogisk skicklighet samt erfarenhet av handledning av forskarstuderande.

Docenter har en nyckelroll inom klinisk forskning. Titeln fungerar som en kvalitetsstämpel som signalerar att forskaren kan bedriva och leda projekt på en avancerad nivå. Eftersom docenter ofta får behörighet att vara huvudhandledare för doktorander är de viktiga för att bygga upp forskargrupper, utveckla nya forskningslinjer samt handleda nya kliniska forskare.

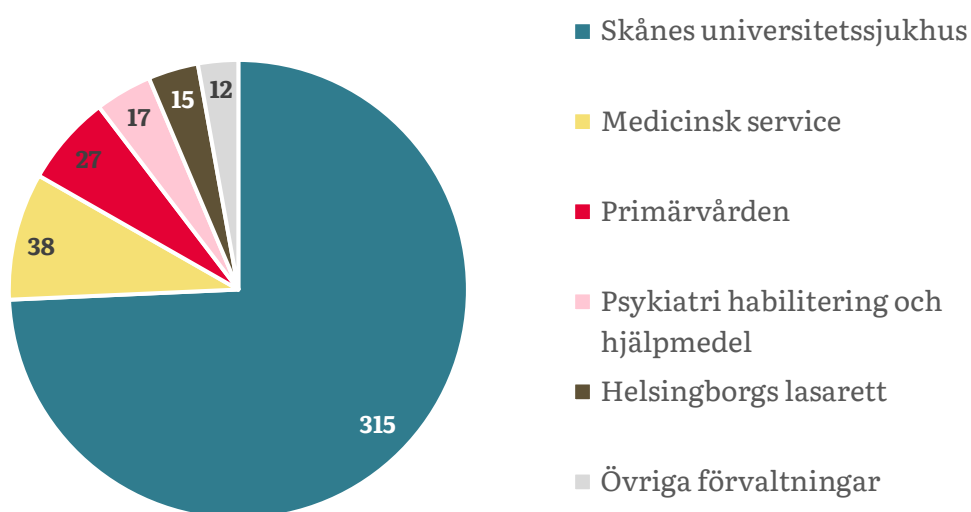
Under senaste åren har Region Skåne vidtagit åtgärder för att öka antalet docenter bland kliniskt verksamma medarbetare. Sedan 2022 har Region Skåne, tillsammans med Lunds universitet, erbjudit en mycket uppskattad docentskola för att uppmuntra och stödja fler personer som har disputerat inom en vårdprofession att söka en docentur.

Enligt tillgängliga uppgifter finns totalt 425 docenter bland Region Skånes medarbetare. Diagram 1 visar att fördelningen av docenter är koncentrerad till Skånes universitetssjukhus, som står för 315 docenter. Därpå följer

Medicinsk service med 38, Primärvården med 27, Psykiatri, habilitering och hjälpmedel med 17 samt Helsingborgs lasarett med 15. Vid övriga förvaltningar finns sammanlagt 12 docenter.

Sammantaget visar fördelningen att docentkompetensen i Region Skåne till största delen som förväntat är samlad vid universitetssjukhuset. Dock finns cirka 25 % av alla docenter i sjukhus och sjukvårdsförvaltningar utanför Sus.

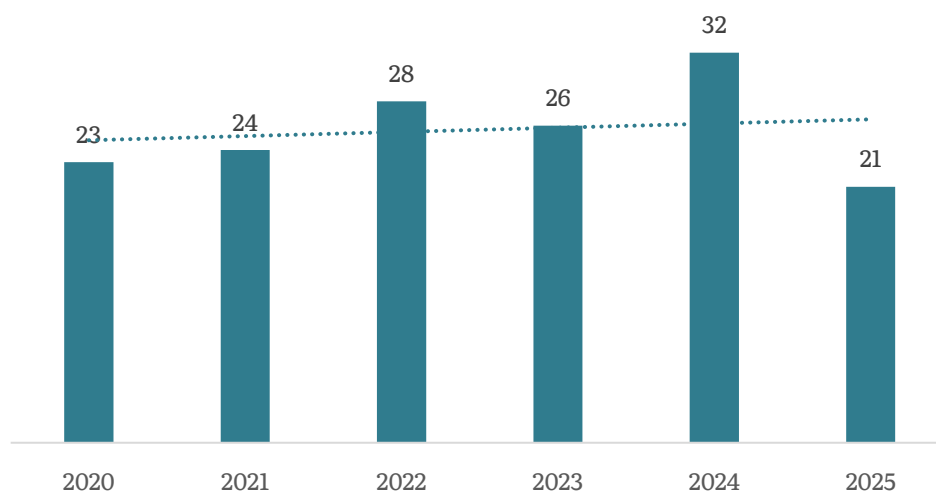
Diagram 1. Antal docenter per förvaltning 2024

Antalet nya docenter ökar

Under perioden 2020–2024 har Region Skåne uppvisat en positiv utveckling när det gäller antalet nya docenter. Diagram 2 visar att antalet nyutnämnda docenter ökar från 23 stycken år 2020 till 32 stycken år 2024. Denna trend tyder på ett växande akademiskt engagemang bland regionens medarbetare och kan spegla satsningar på forskningsmeritering, kompetensutveckling och stärkta förutsättningar för akademisk karriär inom organisationen. Nedgången i antalet nya docenter 2025 tros bero på att ett nytt krav infördes under året, nämligen att sökanden ska ha varit granskare vid minst en halvtidskontroll. Detta kan ha lett till att färre ansökte om docentur under 2025. Siffrorna behöver därför följas upp under de kommande åren för att avgöra om nedgången 2025 består eller om antalet nya docenter återgår till den trend som sågs under perioden 2020–2024.

Diagram 2. Nya docenter vid Medicinska fakulteten (LU) bland Region Skåne anställda 2020 - 2025

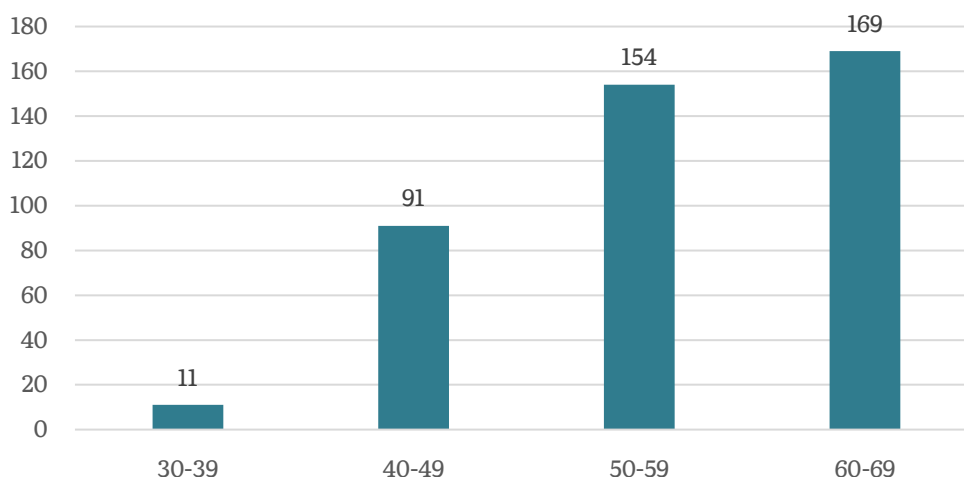

Närmare hälften av Region Skånes docenter går i pension de kommande tio åren

Diagram 3 nedan visar att fördelningen av docenter bland Region Skånes anställda har en tydlig koncentration till de äldre åldersgrupperna. Endast elva docenter finns i åldern 30–39 år, medan antalet ökar markant i de högre åldrarna: 91 i gruppen 40–49 år, 154 i gruppen 50–59 år och 169 i gruppen 60–69 år. Detta innebär att majoriteten av regionens docentkompetens finns hos medarbetare över 50 år. Utvecklingen speglar dels att vägen till docentur ofta är lång och kräver många år av meritering, dels att en stor del av de forskningsaktiva inom regionen har nått en senare fas i sin karriär.

Samtidigt innebär den höga andelen äldre docenter ett framtida kompetensförsörjningsbehov, då närmare hälften av nuvarande docenter går i pension de kommande tio åren. Sammantaget visar fördelningen på en erfaren akademisk kompetens, men också på vikten av att stärka meriteringsmöjligheterna för yngre forskare för att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling.

Diagram 3. Antal docenter i Region Skåne efter ålder 2024

Allt senare docentutnämningar skapar utmaningar

Baserat på uppgifter från Medicinska fakulteten vid Lunds universitet har åldern för en docentutnämning ökat med nio år sedan 1990-talet. Idag är snittåldern på de som utnämns till docenter vid Medicinska fakulteten 46 år jämfört med 37 år under perioden 1994–1998.

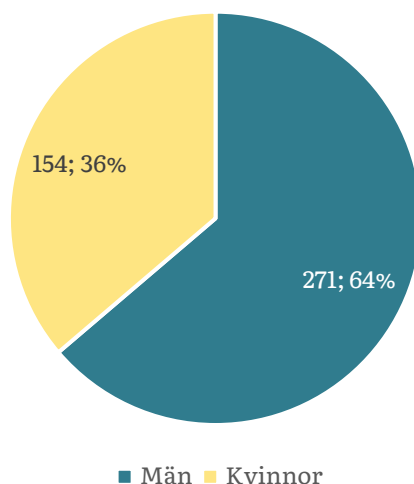
En allt senare docentutnämning är problematiskt utifrån såväl ett individperspektiv som ett organisationsperspektiv. För individen innebär det en försenad akademisk progression och en begränsning i möjligheter till seniora tjänster som forskningsledare och professor. Allt senare docentutnämningar följer en trend där läkare i Sverige i dag påbörjar forskarutbildning och disputerar senare i karriären. Detta kan i sin tur bero på flera faktorer, inklusive ökade krav inom både klinisk specialistutbildning och forskarutbildning samt förändrade mönster i arbetsliv och familjebildning. För Region Skåne kan ett allt senare docentförordnande innebära färre forskningsledare som kan båda leda forskningsprojekt och handleda nya doktorander.

Nästan dubbelt så många manliga som kvinnliga docenter

Diagram 4 visar att det finns en betydlig övervikt av män (64 %) jämfört med kvinnor (36 %) bland docenter inom Region Skåne. Det innebär att män är klart överrepresenterade i docentgruppen, med nästan dubbelt så många som kvinnor. Detta kan spegla både historiska mönster inom akademien och

hälso- och sjukvården och eventuella skillnader i karriärvägar och möjligheter.

Diagram 4. Docenter efter kön 2024

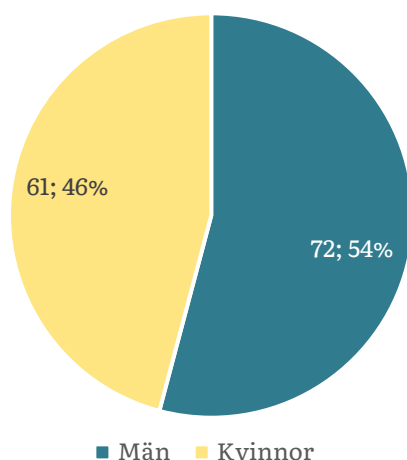

Mer jämnt de senaste fem åren men fortfarande obalans

Under perioden 2020–2024 ses en tydligt förbättrad könsbalans bland docenter i Region Skåne. Diagram 5 visar att av totalt 133 nya docenter under dessa fem år var 72 män (54 %) och 61 kvinnor (46 %).

Utvecklingen under de senaste åren tyder på en positiv trend mot ökad jämställdhet inom akademisk meritering. Att nästan hälften av de nya docenterna är kvinnor kan spegla både förändrade rekryteringsmönster och förbättrade möjligheter för kvinnor att avancera inom såväl akademiska som kliniska karriärvägar.

Diagram 5. Nyutnämnda docenter 2020–2024 efter kön

Långsiktiga satsningar förväntas leda till fler docenter

Med start 2024 har Region Skåne skapat 140 forskningsutrymmen för disputerade medarbetare inom universitetssjukvård – så kallade USVE-forskningsutrymmen. Forskningsutrymmena innebär forskningstid på mellan 30–50 % i fyra år inom ramen för medarbetarens kliniska tjänst med mål att leda fram till en docentur.

Fakta: Docentskolan, en seminariererie för blivande docenter

Skånes universitetssjukhus genomför seminarieriet *Docentskolan* tillsammans med Medicinska fakulteten på Lunds universitet.

- Totalt deltar mellan 60 och 90 disputerade medarbetare i seminarieriet. Målet är att locka fler personer som har disputerat inom en vårdprofession att söka en docentur.
- Totalt genomförs tio seminarier varje år. Varje tillfälle har olika teman och minst två nationella eller internationella föreläsare per gång. Deltagarna får även lära sig att söka anslag till sin forskning och får ta del av strategier för att kunna kombinera forskning och kliniskt arbete.

Fakta: USVE-forskningsutrymmen

- USVE-forskningsutrymmen är avsedda för medarbetare som bedriver klinisk, patientnära forskning inom ramen för sin kliniska tjänst på en av Region Skånes universitetssjukvårdsenheter (USVE).
- Utrymmena ska helst leda fram till en docentur.
- USVE-forskningsutrymme tilldelas för fyra år och ger mellan 30 och 50 % forskningstid per år.
- Forskningsutrymmet finansierar lön och sociala avgifter under forskningstiden. Utöver löneutrymmet tilldelas driftsmedel på 100 000 kronor per sökande per år. Driftsmedlen är avsedda att täcka kostnader för att bedriva forskning.
- USVE-forskningsutrymmen utlyses vart fjärde år. Nästa utlysning är planerad till 2027 och avser perioden 2028–2031.

Disputerade medarbetare

Totalt har Region Skåne över 1 100 disputerade medarbetare. Diagram 6 nedan visar antalet disputerade medarbetare per förvaltning.

Fördelningen visar en förväntad koncentration av forskningskompetens till Skånes universitetssjukhus. Samtidigt indikerar diagrammet att några förvaltningar har få disputerade, vilket pekar på behov av fortsatt satsning på forskningsmeritering och karriärvägar för att stärka den akademiska kompetensen i hela organisationen.

Diagram 6. Antal disputerade medarbetare per förvaltning 2025

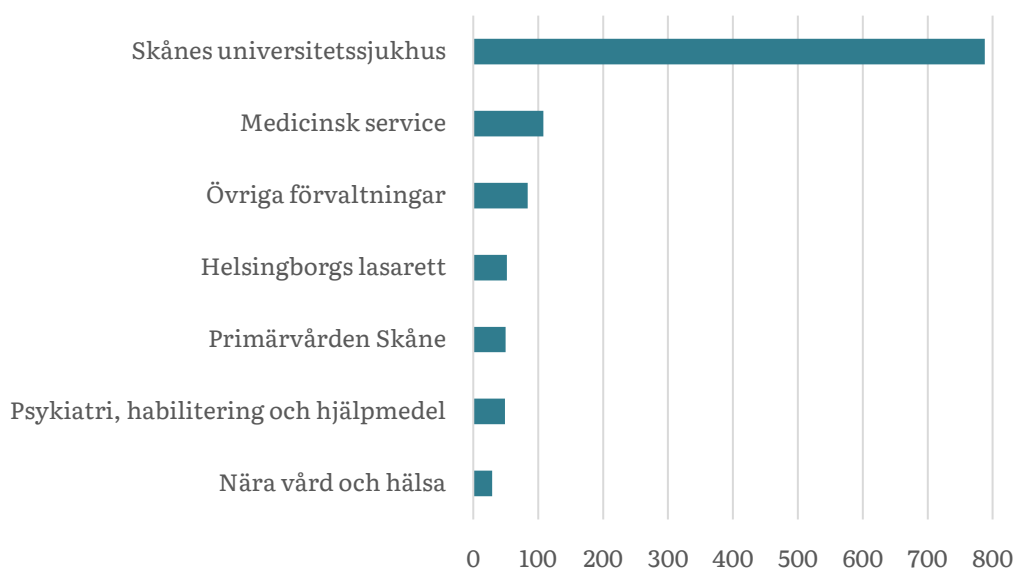

Diagram 7 visar på en jämställd könsfördelning bland disputerade medarbetare som utgörs av 51 % män och 49 % kvinnor.

Diagram 7. Könsfördelning bland disputerade medarbetare 2025

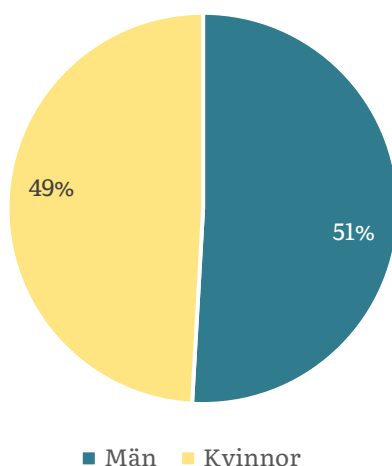
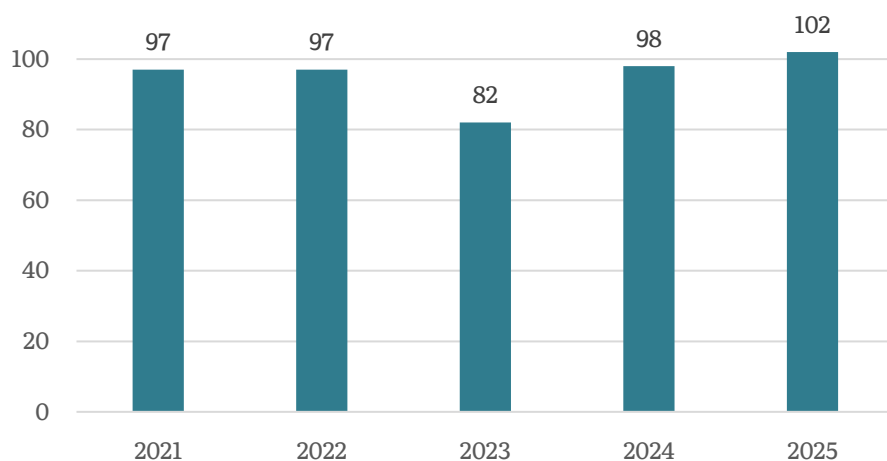

Diagram 8 visar att antalet disputationer ligger på en stabil nivå på cirka 100 om året. Den relativa minskningen under 2023 tros bero på att många disputationer hölls under 2021 och 2022 då universitetet aktivt arbetat med genomströmning under denna period.

Diagram 8. Antal disputationer 2021 – 2025

Forskarstuderande

Vid början av 2025 hade Region Skåne 608 anställda registrerade som forskarstuderande på deltid på Medicinska fakulteten vid Lunds universitet. Diagram 9 nedan visar att Sus hade flest forskarstuderande (431), följt av Helsingborgs lasarett (51), Psykiatri, habilitering och hjälpmedel (35), Medicinsk service (32), Centralsjukhuset Kristianstad (18) och Primärvården (18). Övriga förvaltningar hade sammanlagt 23 forskarstuderande.

Diagram 9. Antal forskarstuderande per förvaltning 2025

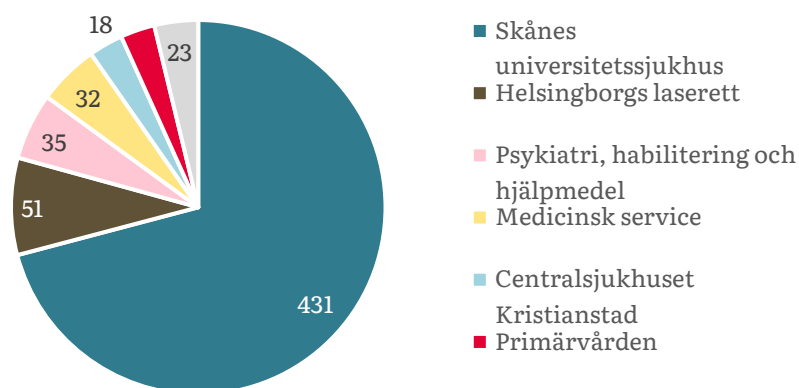
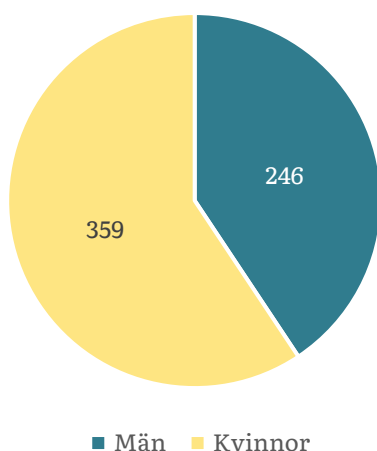

Diagram 10 nedan visar att av de forskarstuderande är 359 kvinnor och 246 män. Det innebär att kvinnor utgör en tydlig majoritet, motsvarande cirka 59 %, medan män utgör cirka 41 %.

Diagram 10. Könsfördelning forskarstuderande 2025

Forsknings finansiering i Region Skåne

Tabell 2 och diagram 11 nedan visar de totala forskningsmedlen fördelade på olika typer av finansiärer. De samlade intäkterna uppgick 2025 till drygt en miljard kronor. De största enskilda finansieringsposterna är Region Skånes riktade regionala forskningsmedel, följt av ALF-medel (se förklaring om ALF-medel i nästkommande kapital).

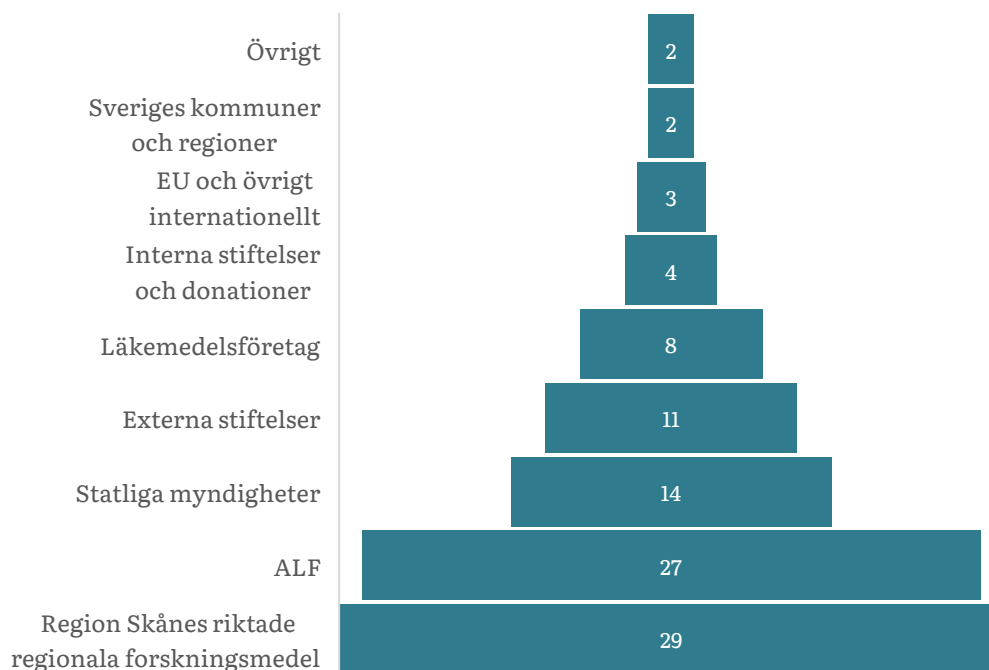
Övriga finansiärer såsom statliga myndigheter, EU, externa stiftelser och donationer samt läkemedelsföretag bidrar med betydande resurser. Dessa stärker möjligheterna till såväl spetsprojekt som den breda forskningen.

Region Skåne ser det som strategiskt viktigt att öka andelen finansiering från EU, statliga finansiärer och externa stiftelser. Ökad extern finansiering möjliggör större och mer konkurrensmässiga forskningsprojekt och stärker den internationella samverkan och synligheten för regionens kliniska forskning. Samtidigt bidrar extern finansiering till att skapa utrymme för strategiska satsningar som exempelvis Region Skånes satsning på USVE-forskningsutrymmen (se nedan).

Tabell 2. Forsknings finansiering i Region Skåne 2025

Finansiär	Intäkter (kr)
Övriga	17 100 000
Sveriges kommuner och regioner	26 900 000
EU och övrigt internationellt	28 200 000
Interna stiftelser och donationer	45 100 000
Läkemedelsföretag	88 500 000
Externa stiftelser	118 100 000
Statliga myndigheter	155 000 000
ALF	299 600 000
Region Skånes riktade regionala forskningsmedel	318 899 000
Totalt	1 097 399 000

Diagram 11. Forskningens finansiering i Region Skåne 2025 i %

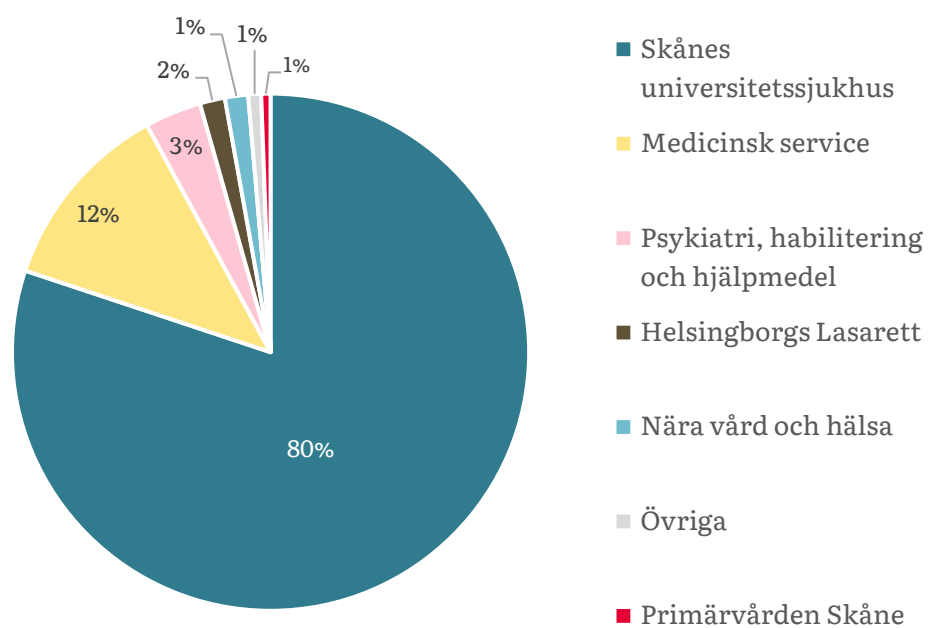

Förvaltningarnas andel av forskningsfinansiering 2025

Diagram 12 nedan visar fördelningen av Region Skånes totala forskningsintäkter mellan sjukhusförvaltningar under 2025. Fördelningen visar att Skånes universitetssjukhus tar emot 80 % av den totala forskningsfinansieringen medan övriga förvaltningar sammantaget tar emot 20 %. Sammanställningen är framför allt viktig som underlag för respektive verksamhet och förvaltning att följa sin utveckling över tid, snarare än för direkta jämförelser mellan verksamheter.

Den näst största mottagaren av forskningsmedel är Medicinsk service motsvarande 12 %. Därefter följer Psykiatri, habilitering och hjälpmedel med 3 % samt Helsingborgs lasarett med 2 %. Övriga förvaltningar inklusive Nära vård och hälsa och Primärvården Skåne står vardera för 1 % eller mindre.

Diagram 12. Förvaltningarnas andel av forskningsfinansiering 2025

ALF-projekt, USVE-forskningsutrymmen och regionala projekt

I detta avsnitt presenteras ALF-projekt, USVE-forskningsutrymmen och regionala projekt- och doktorandanslag vilka tillsammans utgör grundfinansieringen av den kliniska forskningen inom Region Skåne. Dessa satsningar ger forskare stabila förutsättningar att utveckla nya idéer, bygga forskningsmiljöer och genomföra studier som lägger grunden för kliniska framsteg och förbättrad vård.

ALF-projekt

Under 2025 mottog ALF-Region Skåne 370 miljoner kronor i forskningsmedel via ALF-avtalet.

Fakta: Vad är ALF och vad finansierar ALF?

ALF är en förkortning för Avtal om Läkarutbildning och Forskning, ett nationellt avtal mellan svenska staten och de regioner som bedriver universitetssjukvård. Genom avtalet regleras statens ersättning till regionerna för att medverka i utbildningen av läkare, bedriva klinisk forskning och bidra till utvecklingen av hälso- och sjukvården. Det nationella avtalet utgör en central del i samverkan mellan akademi och vård och är en förutsättning för att forskning ska kunna integreras i den kliniska vardagen i hela landet.

Det nationella ALF-avtalet styr de övergripande ramarna för statens finansiering och samarbete, medan de regionala ALF-avtalen kompletterar detta genom att konkretisera hur samarbetet sker mellan respektive region och dess partnerlärosäte med medicinsk fakultet – i Region Skånes fall Lunds universitet. I de regionala avtalen fastställs bland annat principer för prioritering och fördelning av ALF-medlen inom regionen samt hur samverkan ska organiseras i praktiken. ALF-Region Skåne består av Region Skåne och Lunds universitet som tillsammans har ett gemensamt ansvar för klinisk forskning, medicinsk utbildning och utveckling inom hälso- och sjukvården i Skåne.

Vad finansierar ALF?

ALF-medlen är avsedda för att stödja klinisk forskning och utbildning med tydlig patientnytta och relevans för vården. I ALF-Region Skåne finns tre typer av ALF-stöd:

- ALF Projekt: projektmedel som stödjer klinisk forskning och tilldelas i konkurrens, främst till etablerade forskare.
- ALF Yngre forskare: stöd för disputerade forskare tidigt i karriären för att ge utrymme för mer omfattande klinisk forskning.
- ALF ST: stöd för forskarutbildning till läkare under specialisttjänstgöring, som kombinerar klinisk tjänstgöring med forskning.

Diagram 13 nedan visar utvecklingen av ALF-finansierade forskare och projekt för åren 2023, 2024 och 2025, uppdelat i kategorierna ALF Projekt, ALF Yngre forskare (ALF YF) och ALF ST samt fördelat på kvinnor och män.

Antalet ALF Projekt ligger stabilt över tid och varje år mottar ca 190 forskare finansiering. Finansieringen varierar mellan ca 300 000 kronor och 3 000 000 kronor per projekt och år. Även ALF YF ligger på en jämn nivå över tid med drygt 70 mottagare per år. Antalet forskare som tilldelats ALF ST har däremot minskat något under perioden 2023 – 2025.

Den totala mängden forskare och projekt ligger närmast oförändrad mellan åren och rör sig kring cirka 300 individer, vilket resulterar i en förutsägbar nivå för ALF-finansieringen som helhet.

Sett till könsfördelning utgör kvinnor ungefär en tredjedel av de tilldelade forskarna varje år, medan män står för omkring två tredjedelar. Ingen tydlig trend mot en mer jämn könsfördelning framträder, och mönstret är likartat inom samtliga kategorier, även om kvinnor proportionellt sett har något större närvaro inom ALF YF än i ALF Projekt. Denna fördelning bör också sättas i relation till könsfördelning bland registrerade doktorander och disputationer, som redovisats ovan där kvinnor är i majoritet.

Diagram 13. Tilldelning (antal forskare) ALF-forskningsmedel 2023–2025

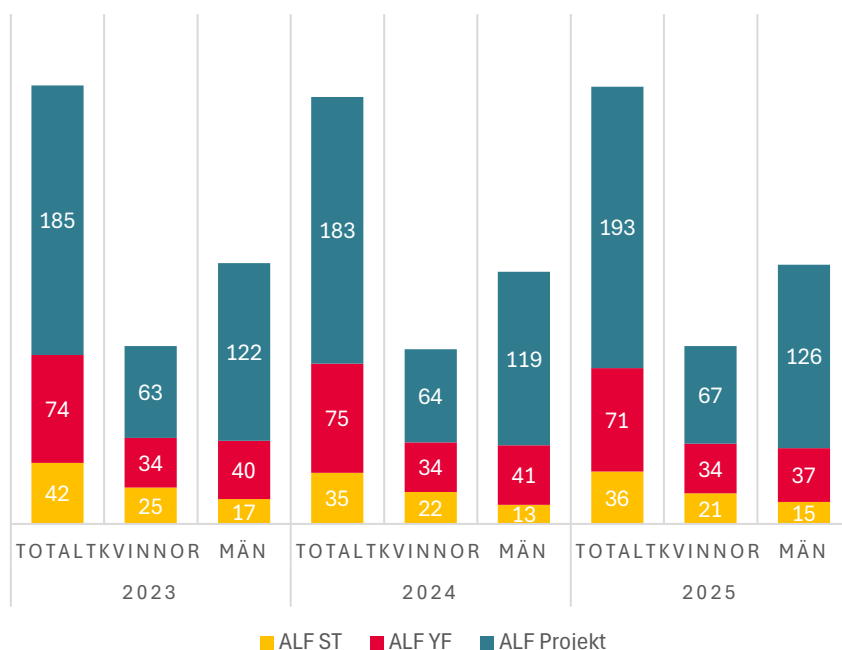
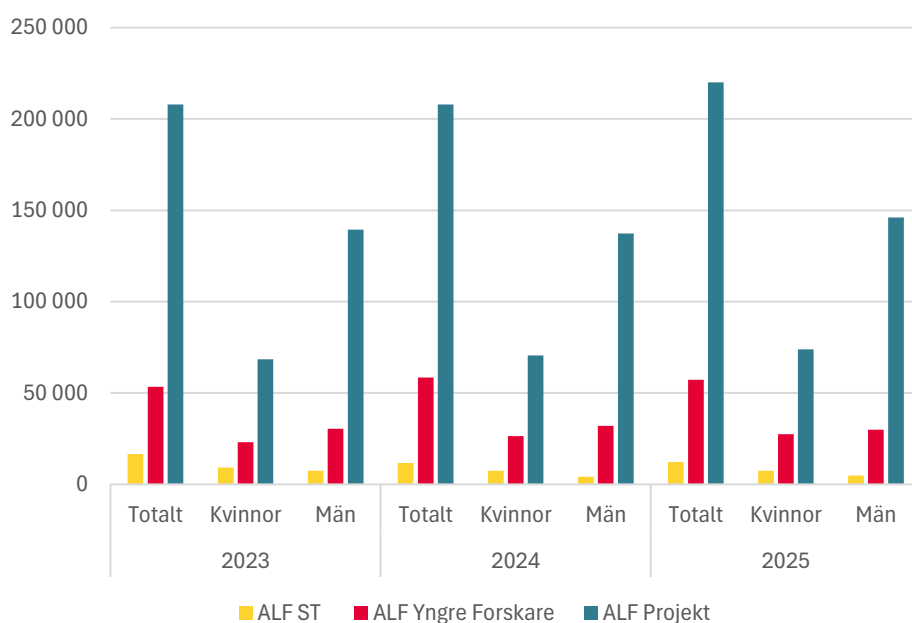

Diagram 14 nedan visar tilldelningen av ALF-forskningsmedel i tusental kronor för åren 2023 till 2025, uppdelad i kategorierna ALF ST, ALF Yngre Forskare, ALF Projekt och totalsumma. För varje år redovisas också hur medlen fördelas mellan kvinnor och män. ALF Projekt står för den största andelen av tilldelningen. ALF Yngre forskare utgör den näst största kategorin medan ALF ST är betydligt mindre i jämförelse.

Könsfördelningen följer samma mönster som beskrivits ovan och uppvisar en bestående skevhet där män kontinuerligt erhåller merparten av tilldelade medel, och inga tydliga trender i riktning mot en mer jämn fördelning kan urskiljas.

Diagram 14. Tilldelning av ALF-forskningsmedel 2023–2025

USVE-forsknings- och doktorandutrymmen

Tabell 3 nedan visar fördelningen av de forskningsutrymmen Region Skåne finansierar 2025 samt de doktorandutrymmen som är tilldelade och startar 2026. Forskningsutrymmena är kopplade till respektive universitetssjukvårdsenhet (USVE), vilket innebär att de fördelas mellan förvaltningar utifrån hur många USVE varje förvaltning har.

Doktorandutrymmena har utlysts mot bakgrund av att andelen forskningsutbildade medarbetare inom akademiska vårdprofessioner i dag är låg. Den långsiktiga målsättningen är att öka antalet aktiva forskare inom dessa professioner och därigenom stärka den akademiska kompetensen i vården.

Fakta: USVE-forsknings- och doktorandutrymmen

USVE-forsknings- och doktorandutrymmen är finansiering för forskning eller doktorandstudier. Finansieringen är kopplad till en universitetssjukvårdsenhet.

USVE-forskningsutrymme är en avsatt och finansierad del av arbetstiden för forskning för en kliniskt verksam medarbetare vid en universitetssjukvårdsenhet. Syftet är att möjliggöra att medarbetare ska kunna kombinera sitt kliniska arbete med aktiv forskning inom den egna verksamheten. Forskningsutrymmet innebär att Region Skåne finansierar så att forskaren kan bedriva vetenskapliga projekt parallellt med patientnära arbete. Det är ett sätt att stärka kopplingen mellan sjukvård och akademi, där kliniker ges möjlighet att utveckla och genomföra forskning som bidrar till förbättrad vård, ökad kunskap och akademisk meritering.

USVE-doktorandutrymmen är en motsvarande satsning i syfte att ge medarbetare inom akademiska vårdprofessioner möjlighet att genomföra sin forskarutbildning, och på så sätt stimulera framväxten av fler framtida forskare.

Tabell 3. Fördelning av USVE-forsknings- och doktorandutrymmen

	USVE forsknings- utrymme (läkare)	USVE forsknings- utrymme (akademisk vårdprofession)	USVE doktorand- utrymme (akademisk vårdprofession)
Skånes universitetssjukhus	64	34	14
Medicinsk service	10	9	2
Psykiatri, habilitering och hjälpmedel	7	7	3
Hässleholms sjukhus	2	2	0
Primärvården Skåne	2	1	1
Helsingborgs lasarett	1	0	0
Totalt	86	53	20

Regionala projekt- och doktorandanslag 2025–2026

En del av Region Skånes budget för riktade regionala forskningsmedel finansierar regionalt forskningsanslag som tilldelas av Södra sjukvårdsregionen. Dessa kan sökas av anställda inom regionerna Blekinge, Halland, Kronoberg och Skåne och medfinansieras av respektive region. Finansieringen är uppdelad i två anlagstyper. Dels projektanslag som avser projektfinsiering till etablerade forskare, dels doktorandanslag som avser finansiering av forskningstid till doktorander inom hälso- och sjukvården.

Regionala projektanslag 2025–2026

I detta avsnitt beskrivs de projekt inom Region Skåne som beviljats medel för åren 2025–2026, vilka tillsammans speglar regionens breda forskningsengagemang och ambitionen att stärka den kliniska forskningen till nytta för patienter, medarbetare och det regionala kunskapsbyggandet.

Inför perioden 2025–2026 inkom totalt 278 ansökningar från Region Skåne om projektanslag inom det regionala forskningsstödet. Av dessa beviljades 147 ansökningar, vilket motsvarar en total tilldelningsgrad på 53 %.

Fördelning av ansökningar per förvaltning

Flest ansökningar inkom från Sus, som stod för 76 % av samtliga ansökningar, följt av Primärvården (5 %), Medicinsk service (5 %) samt Psykiatri, habilitering och hjälpmedel (4 %). Ett mindre antal ansökningar inkom från övriga sjukhusförvaltningar i regionen och från angränsande regioner (Blekinge, Halland, Kronoberg).

Yrkesgrupper bland sökande och beviljade

Läkare utgjorde den klart största gruppen av både sökande och beviljade. Totalt inkom 250 ansökningar från läkare (90 %), och 137 av de beviljade projekten (93 %) hade en läkare som huvudsökande. Andra representerade yrkesgrupper var psykologer, sjukhusfysiker, fysioterapeuter och en mindre grupp övriga professioner. Bland övriga grupper var tilldelningsgraden generellt lägre, med undantag för psykologer och sjukhusfysiker som erhöll flera anslag trots få ansökningar totalt sett.

Könsfördelning i ansökningar och tilldelning

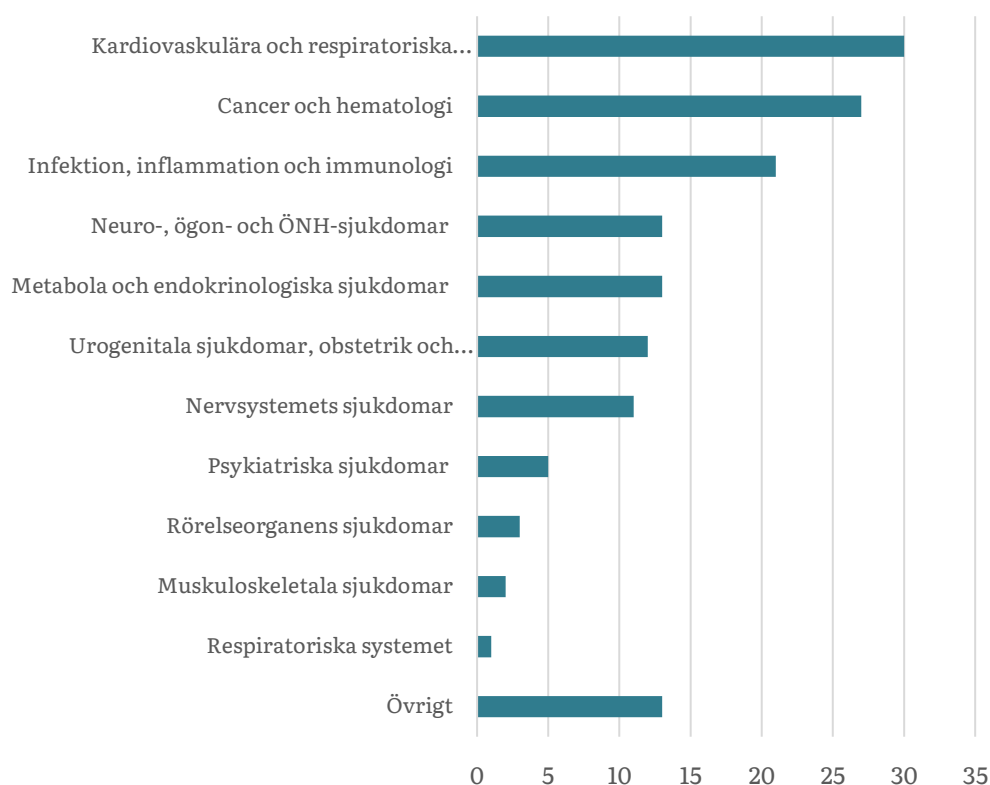
Män stod för 55 % av ansökningarna och 60 % av tilldelningen, medan kvinnor stod för 45 % av ansökningarna och 40 % av tilldelningen.

Forskningsområden

Diagram 15 visar fördelningen av projektanslag per medicinskt område. Det största antalet projekt återfinns inom kardiovaskulära och respiratoriska sjukdomar, som står för 30 projekt. Därefter följde cancer och hematologi med 27 projekt samt infektion, inflammation och immunologi med 21 projekt, vilket visar en tyngdpunkt mot stora folksjukdomar.

Sammanfattningsvis speglar fördelningen både en koncentration mot medicinska områden med stor sjukdomsbörda och en bred variation av forskningsinriktningar inom regionen.

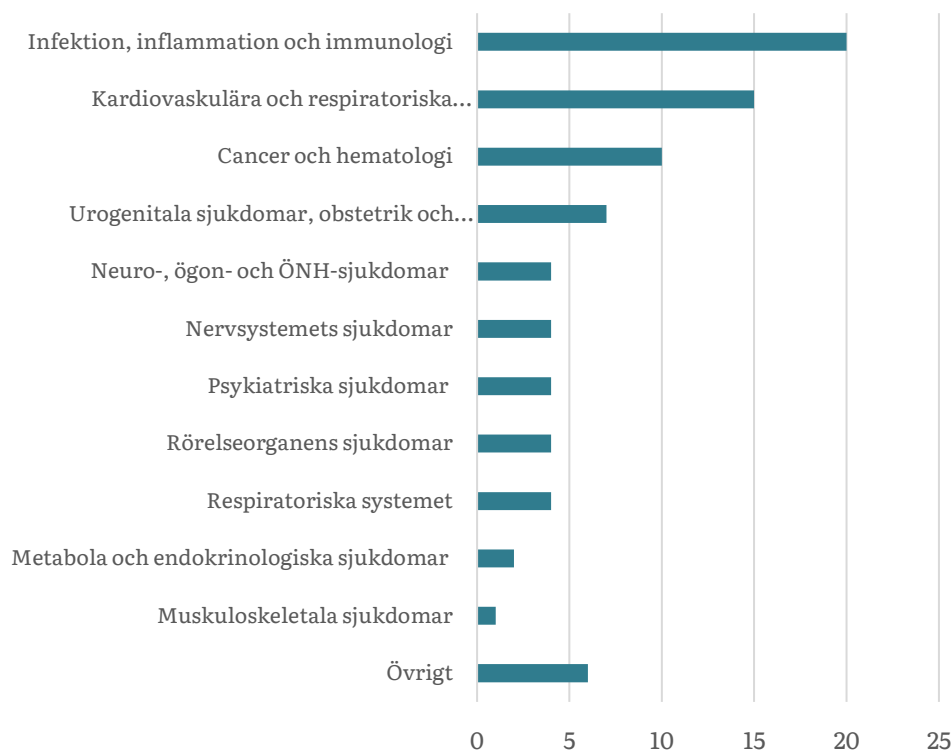
Diagram 15. Antal regionala projektanslag per medicinskt område 2025–2026

Regionala doktorandanslag

Under året beviljades totalt 81 doktorandanslag. Diagram 16 visar att områdena med flest anslag var infektion, inflammation och immunologi med 20 anslag, samt kardiovaskulära och respiratoriska sjukdomar med 15 anslag. Tillsammans stod dessa områden för 35 anslag, vilket motsvarar närmare hälften av alla anslag. En betydande andel anslag gick även till cancer och hematologi (tio anslag) samt urogenitala sjukdomar, obstetrik och neonatologi (sju anslag). Övriga områden erhöll mellan ett och sex anslag, med en relativt jämn fördelning mellan flera medicinska specialiteter.

Diagram 16. Regionala doktorandanslag per ämne 2025

Regionala anslag för klinisk odontologisk forskning 2025

Odontologisk Forskning i Region Skåne (OFRS) har under 2025 totalt beviljat 6,6 miljoner kronor i projektmedel till forskare verksamma i regionen. Anslagen har fördelats mellan forskningsprojekt inom käkkirurgi, Folktandvården Skåne AB och Odontologiska fakulteten vid Malmö universitet, som tilldelats den största andelen.

Vetenskaplig publicering

Forskningsresultat publiceras som vetenskapliga artiklar som granskas av andra experter i en så kallad peer review-process. Efter bedömning av kvalitet, metod och originalitet kan arbetet accepteras, revideras eller refuseras. När artikeln publiceras blir resultaten tillgängliga för forskarsamhället och bidrar till det samlade vetenskapliga kunskapsläget.

En viktig del i att följa och förstå forskningen inom Region Skåne är därför att följa upp publikationer. För att göra detta används bibliometri, ett samlingsnamn för metoder som mäter och analyserar vetenskaplig publicering. Ett viktigt bibliometriskt nyckeltal är antalet unika publikationer. Unika publikationer betyder att varje vetenskaplig publikation bara räknas en gång, även om den är kopplad till flera personer, enheter eller organisationer. På så vis undviks dubbelräkning när flera forskare från Region Skåne medverkar i samma artikel. Genom att ha fokus på unika publikationer kan den faktiska mängden nya publikationer som tillkommer mätas.

Vi analyserar inte bara antalet publikationer, utan även hur ofta dessa uppmärksammas i den internationella forskningen. Av särskilt intresse är de högciterade publikationerna, det vill säga de artiklar som refererats till i andra artiklar och därmed fått ett stort genomslag internationellt och som ofta representerar forskningsresultat av hög vetenskaplig kvalitet och relevans.

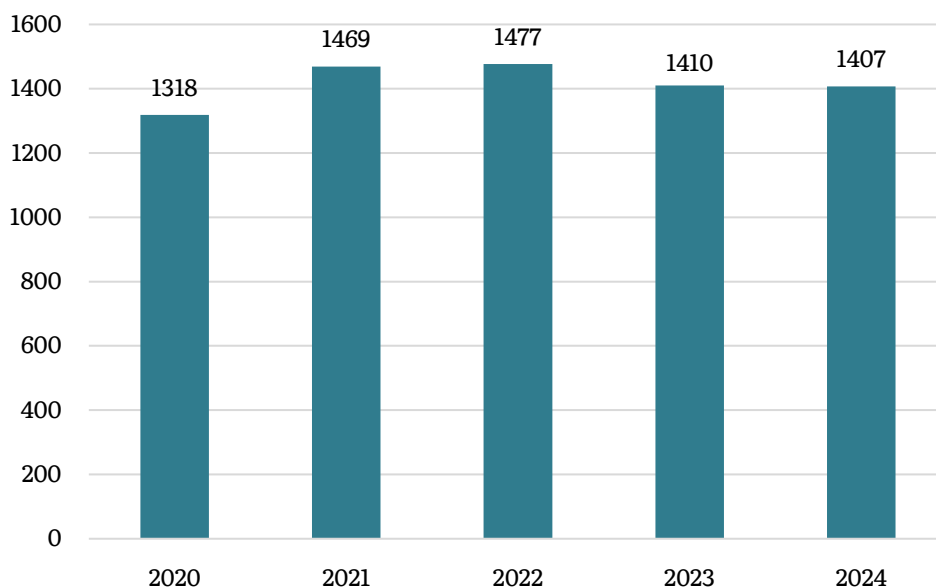
Bibliometriska uppgifter redovisas till och med 2024 på grund av eftersläpning i registrering i databasen som publikationsdata hämtas från.

Vetenskapliga publikationer 2020–2024

Diagram 17 nedan ger en översiktlig bild av vetenskapliga publikationer i universitetssjukvården i Region Skåne under perioden 2020 till 2024, med fokus på publikationsvolym. Siffrorna baseras på ett register över aktiva forskare inom universitetssjukvården (dvs. de verksamheter som är utnämnda till universitetssjukvårdenheter). Det finns en viss

underrapportering då systemet i dagsläget inte fångar alla forskare i Region Skåne. Uppgifter ska ses som ett sätt att utläsa trender över tid snarare än redovisning av det absoluta antalet vetenskapliga publikationer.

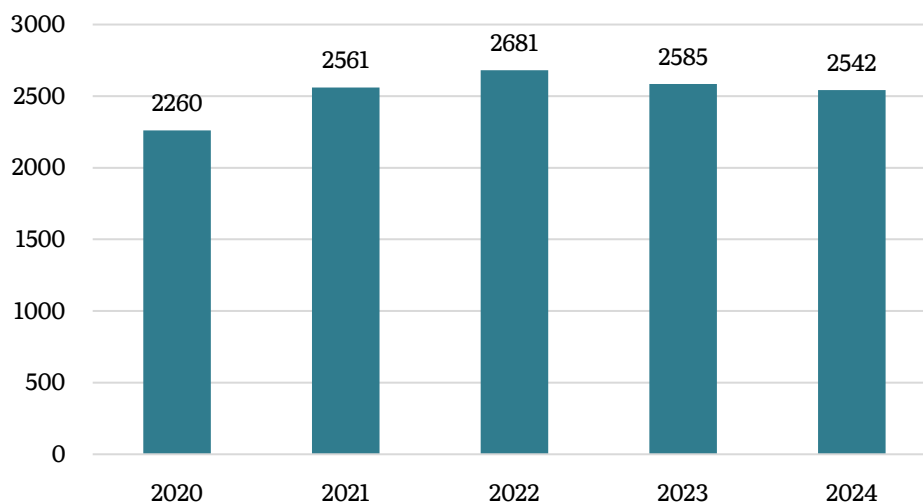
Diagram 17. Antal unika vetenskapliga publikationer 2020–2024

Diagrammet visar att Region Skåne haft en stabil publiceringstakt mellan 2021 och 2024 med ett genomsnitt på cirka 1 400 unika artiklar årligen. Unika artiklar avser antalet enskilda vetenskapliga arbeten utan dubletter, oavsett hur många författare eller interna enheter som medverkat. Siffrorna för 2020 är på en något lägre nivå vilket speglar en pandemieffekt.

Diagram 18 nedan visar det totala antalet publikationer som medarbetare i universitetssjukvården bidragit till. Dessa siffror avser alla vetenskapliga publikationer som Region Skåne har medverkat i under perioden 2020–2024. Samma publikation räknas således flera gånger om flera enheter eller författare från Region Skåne ingår. Siffrorna är högre än de för unika publikationer eftersom en artikel kan ha flera författare från Region Skåne. Denna siffra var konsekvent över 2 500 årligen under perioden 2021 till 2024, medan siffrorna för 2020 är, precis som i diagram 17, något lägre. Detta indikerar en hög grad av internt samarbete i Region Skåne, då varje unik publikation i genomsnitt har 1,8 interna medförfattare.

Diagram 18. Antal totala vetenskapliga publikationer 2020–2024

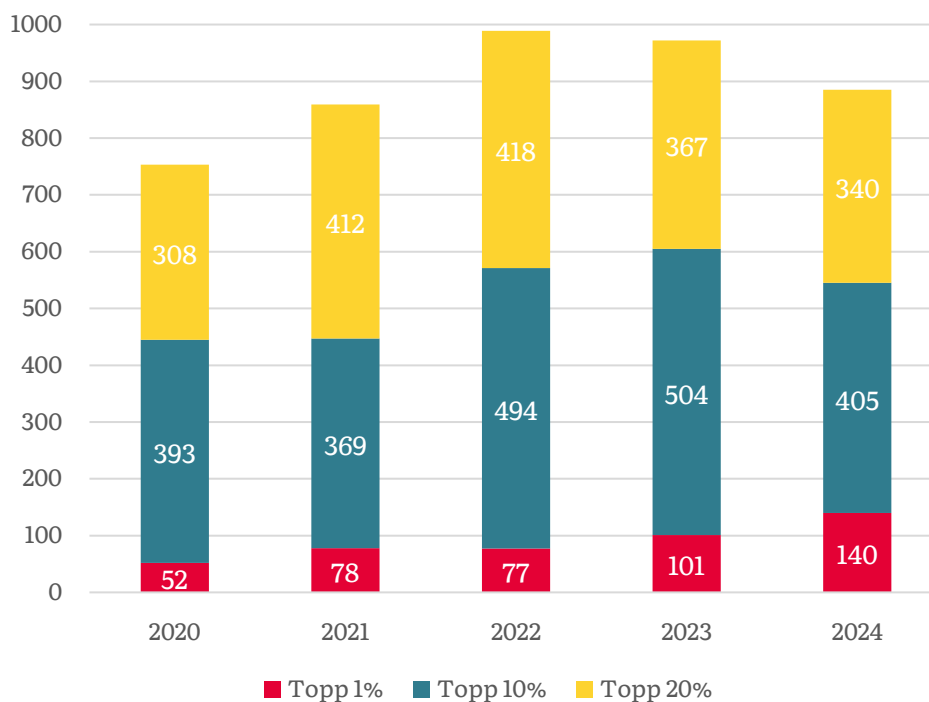
Högciterade vetenskapliga artiklar 2020–2024

Högciterade artiklar är ett av de mest använda måtten inom bibliometri för att beskriva forskningens kvalitet och genomslag. När en artikel citeras i andra forskares publikationer fungerar det som ett kvitto på att arbetet har varit användbart, relevant eller banbrytande i det fortsatta vetenskapliga arbetet. Ju fler forskare som väljer att bygga vidare på, hänvisa till eller förhålla sig till ett resultat, desto större är genomslaget.

Diagram 19 nedan visar utvecklingen av antalet högciterade vetenskapliga publikationer under perioden 2020–2024, fördelat på tre citeringsnivåer: topp 1 %, topp 10 % och topp 20 % mest citerade artiklar internationellt.

Antalet högciterade publikationer ligger stabilt över mätperioden. Noterbart är en ökning i kategorin topp 1 %. Utvecklingen visar att den vetenskapliga produktionen i universitetssjukvården håller en hög och ökande internationell genomslagskraft, särskilt vad gäller de mest citerade publikationerna. Ökningen av artiklar i topp 1 % indikerar en starkt forskningskvalitet och ökat internationellt erkännande inom utvalda forskningsområden.

Diagram 19. Antal högciterade artiklar 2020–2024

Publikationsvolym per ämnesområde 2024

Diagram 20 nedan visar de 25 mest frekventa ämnesområdena för vetenskaplig publicering bland Region Skånes forskare under 2024. Diagrammet illustrerar både omfattning och ämnesmässig inriktning, där varje stapel representerar ett ämnesområde och dess längd motsvarar antalet publikationer.

De största publikationsvolymerna återfinns inom onkologi, hjärt- och kärlsjukdomar, kirurgi samt klinisk neurologi. Dessa områden utgör tydliga tyngdpunkter i Region Skånes forskningsprofil och speglar starka kliniska forskningsmiljöer med hög vetenskaplig produktion. Även internmedicin och multidisciplinära vetenskaper uppvisar en omfattande publicering, vilket indikerar både bred klinisk forskning och tvärvetenskapliga samarbeten.

Vidare framträder betydande forskningsaktivitet inom områden som psykiatri, neurovetenskaper, endokrinologi och metabolism, pediatrik samt

hematologi. Flera diagnostiska och metodnära specialiteter, såsom radiologi och medicinsk bilddiagnostik, är också väl representerade.

Diagram 20. Antal publikationer per ämnesområde 2024

Diagrammet visar därutöver en bred spridning av publikationer inom specialiserade kliniska områden, inklusive immunologi, reumatologi, infektionssjukdomar, dermatologi, obstetrik och gynekologi, urologi och nefrologi, samt gastroenterologi och hepatologi. Ämnen som hälsovetenskap, rehabilitering och experimentell medicinsk forskning bidrar ytterligare till den samlade bredden.

Sammantaget visar diagrammet att Region Skånes vetenskapliga publicering under 2024 präglas av både volymmässiga kärnområden och en ämnesmässig bredd.

Kliniska studier

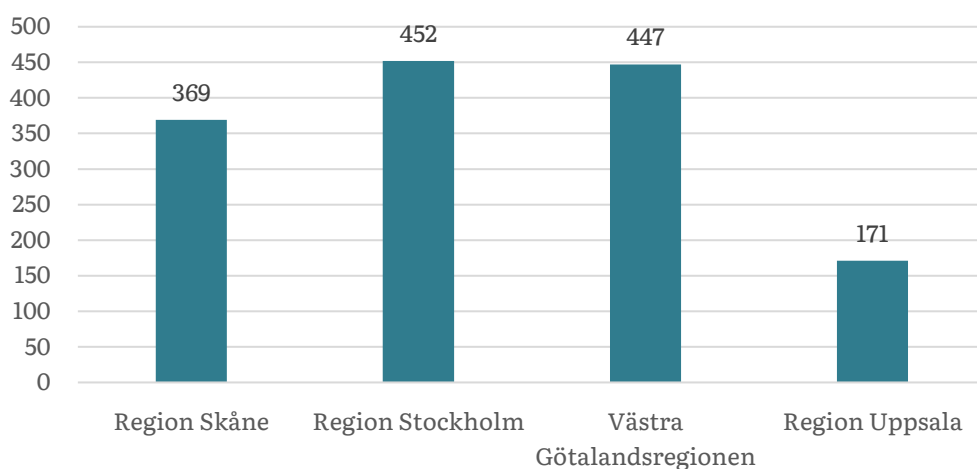
En utmaning i att beskriva förekomsten av kliniska studier är avsaknaden av en sammanhållen datakälla för pågående studier. För att ge en så heltäckande bild som möjligt baseras därför nedan redovisning på flera olika datakällor (se appendix), som var och en bidrar med en delförståelse. Genom att belysa både omfattning, studietyp och inriktning skapas förutsättningar för en övergripande förståelse av regionens medverkan i kliniska studier.

EPM godkända kliniska studier

Kliniska studier måste i regel ha etiktillstånd. Detta görs genom en ansökan till Etikprövningsmyndigheten (EPM) som också sammanställer statistik över godkända projekt med etiktillstånd. Denna statistik kan användas som ett indirekt mått på *planerade* kliniska studier. Av vikt är att poängtera att statistiken därför inte är ett mått på faktiskt genomförda studier.

Diagram 21 nedan visar att under perioden 2024-02-01 – 2025-11-30 godkändes 369 projekt av EPM med Region Skåne angiven som forskningshuvudman. Under samma tidsperiod godkändes 447 projekt med Västra Götalandsregionen som huvudman, 452 med Region Stockholm som huvudman och 171 med Region Uppsala som huvudman.

Diagram 21. Antal godkända etikansökningar med regioner (urval) som huvudman 2024-02-01 – 2025-11-30

I diagram 22 nedan visar att antalet godkända etikansökningar från Region Skåne ligger stabilt över tid. Det relativt låga antalet godkända ansökningar under mätperiodens början respektive slut bedöms förklaras av mättekniska orsaker.

Diagram 22. Antal godkända etikansökningar med Region Skåne som huvudman 2024-02-01 – 2025-11-30

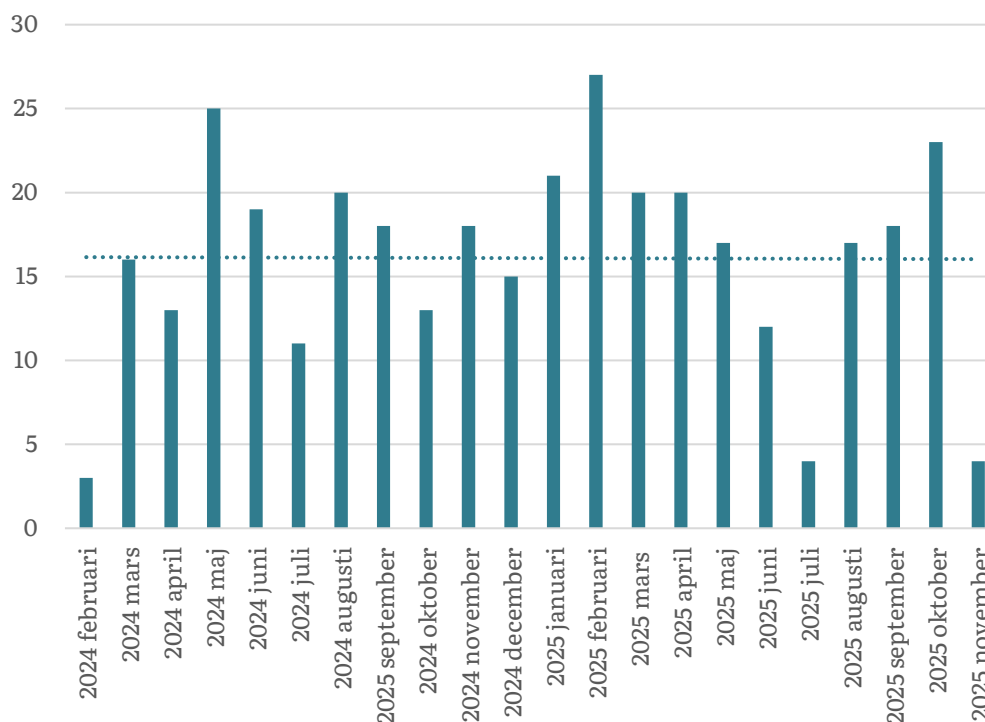

Diagram 23 nedan visar att observationsstudier är vanligast bland godkända etikansökningar med Region Skåne som forskningshuvudman.

Interventionsstudier, kliniska läkemedelsprövningar (CTR) och medicintekniska prövningar (MDR/IVDR) utgör en mindre del. Sett till godkända etikansökningar kan därför sägas att forskningen i Region Skåne främst består av observationsstudier.

Fakta: Definitioner och begrepp inom klinisk forskning enligt Vetenskapsrådet

Klinisk forskning

Klinisk forskning är medicinsk och hälsovetenskaplig forskning som förutsätter vårdens strukturer och resurser och har som mål att lösa ett ohälsoproblem eller att identifiera faktorer som leder till ökad hälsa. Klinisk forskning genomförs ofta på människor, s.k. kliniska studier, men det finns även klinisk forskning som mer liknar preklinisk forskning. All klinisk forskning kräver godkännande från Etikprövningsmyndigheten.

Kliniska studier

Studier som genomförs på människor för att besvara medicinska eller hälsorelaterade frågor, till exempel om läkemedel, behandlingsmetoder eller medicintekniska produkter. Kliniska studier delas in i interventionsstudier och observationsstudier.

Interventionsstudier

Deltagarna får en aktiv åtgärd, exempelvis läkemedel, medicinteknisk produkt, kirurgi eller livsstilsbehandling. Studier med läkemedel eller medicintekniska produkter kallas kliniska prövningar.

Observationsstudier

Forskaren påverkar inte deltagarnas behandling utan studerar samband mellan hälsa, sjukdom och olika faktorer. Hit hör även registerbaserade studier, där data från exempelvis kvalitetsregister och myndighetsregister används, inklusive registerbaserade randomiserade studier (R-RCT) och biobanksstudier.

Diagram 23. Andel studier efter studietyp 2024-02-01 – 2025-11-30

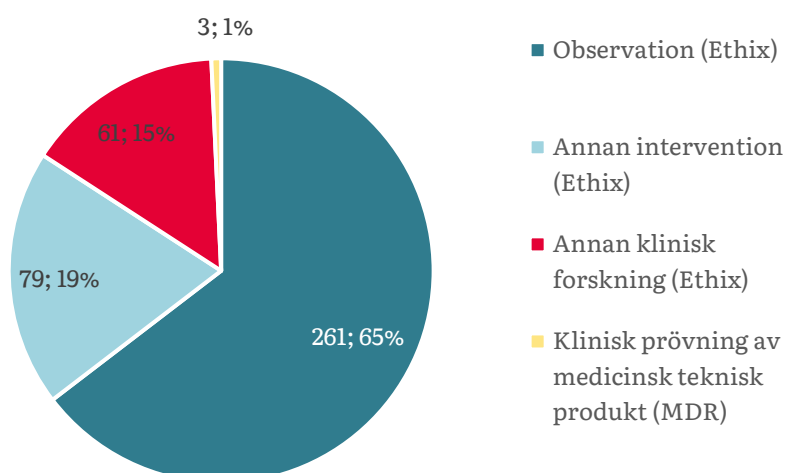
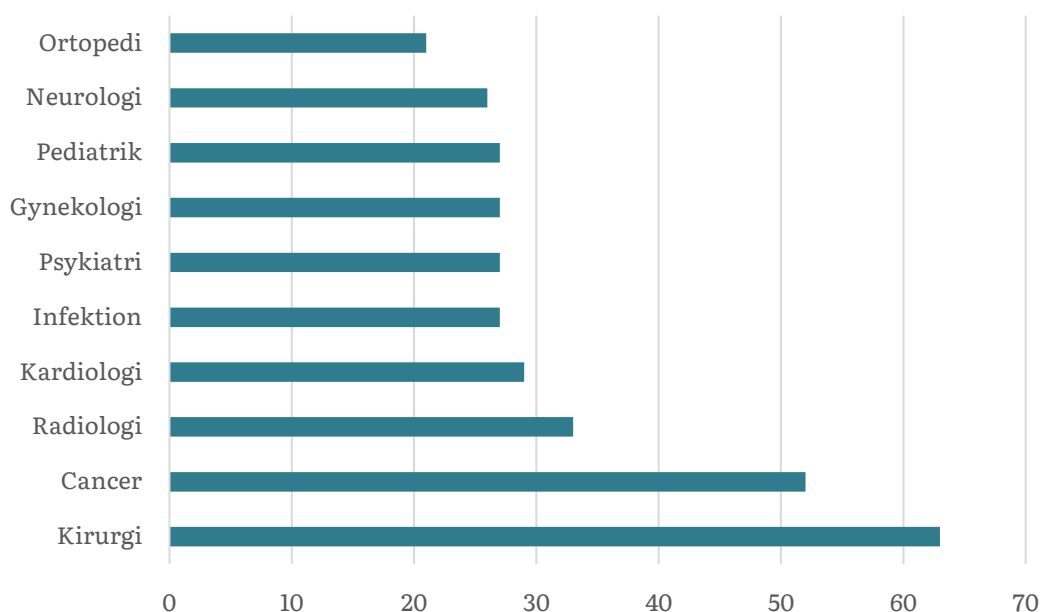

Diagram 24 nedan visar de tio vanligaste ämnesområdena för godkända etikansökningar med Region Skåne som forskningshuvudman. Kirurgi och cancer framträder som de största forskningsområdena. Övriga ämnesområden bland topp tio är radiologi, kardiologi, infektion, psykiatri, gynekologi, pediatrik, neurologi och ortopedi. Dessa uppvisar en jämn fördelning av ansökningar. Detta tyder på en bred forskningsaktivitet över många kliniska områden, där flera specialiteter bidrar kontinuerligt till Region Skånes kliniska forskning.

Diagram 24. De tio vanligaste ämnesområdena med godkända etikansökningar 2024-02-01 – 2025-11-30

CTIS som mått på kliniska läkemedelsprövningar i Region Skåne

Clinical Trial Information System (CTIS) är EU:s gemensamma portal och databas för kliniska läkemedelsprövningar och utgör den centrala ingången för ansökningar och myndighetsbeslut enligt EU:s kliniska prövningsförordning.

Kliniska Studier Sverige, ett nationellt samarbete för att skapa bättre förutsättningar för kliniska studier inom svensk hälso- och sjukvård, har sammanställt data om registrerade kliniska prövningar i Sverige baserat på uppgifter i CTIS (se bilaga för mer information och källhänvisning). Data är uppdelat i kommersiella och icke-kommersiella prövningar samt sjukvårdsregion.

Uppgifter nedan avser perioden 31 januari 2022 till den 30 juni 2025 och inkluderar även prövningar som avslutats.

Diagram 25 nedan visar det totala antalet läkemedelsprövningar i Sverige samt hur många av dessa som genomförts med involvering av Region Skåne. Av totalt 847 läkemedelsprövningar hade 290 Region Skånes medverkan.

Diagrammet ger en översiktlig bild av hur Region Skånes medverkan i läkemedelsprövningar förhåller sig till den nationella nivån. Region Skåne är involverade i ca en tredjedel av CTIS-registrerade läkemedelsprövningar i Sverige. Region Skånes/Södra sjukvårdsregionens deltagande ligger i nivå med sjukvårdsregionerna Västra Sverige och Mellansverige – se diagram 27.

Diagram 25. Antal CTIS-registrerade läkemedelsprövningar i Sverige, Södra sjukvårdsregionen och Region Skåne 2022-01-31 – 2025-06-30

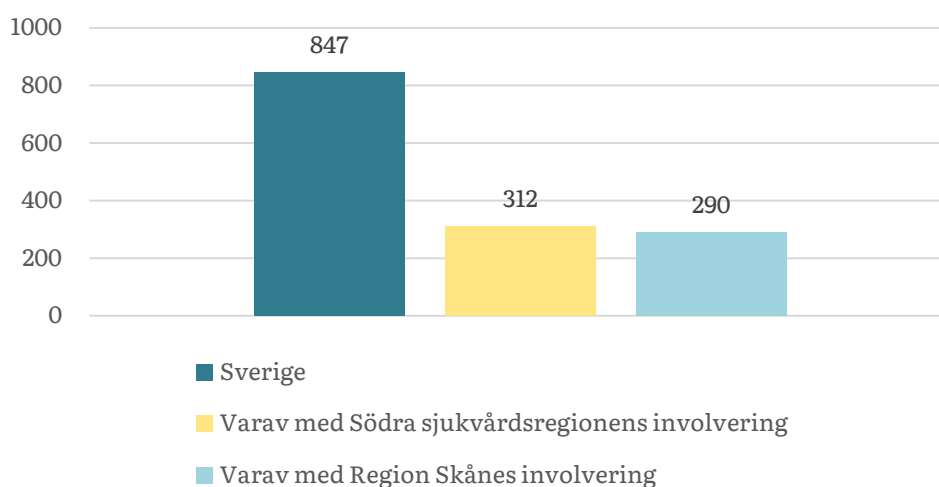

Diagram 26 nedan visar att av 847 läkemedelsprövningar i Sverige var 554 kommersiella läkemedelsprövningar och 293 icke-kommersiella läkemedelsprövningar. Kommersiella läkemedelsprövningar utgjorde cirka 65 % av det totala antalet, medan icke-kommersiella stod för cirka 35 %. Siffrorna speglar industrins roll att ta fram och prova nya läkemedel som kan kommersialiseras, medan offentlig och akademisk forskning kompletterar genom att adressera behov som inte alltid är kommersiellt attraktiva.

Diagram 26. Antal kommersiella respektive icke-kommersiella CTIS-registrerade läkemedelsprövningar i Sverige

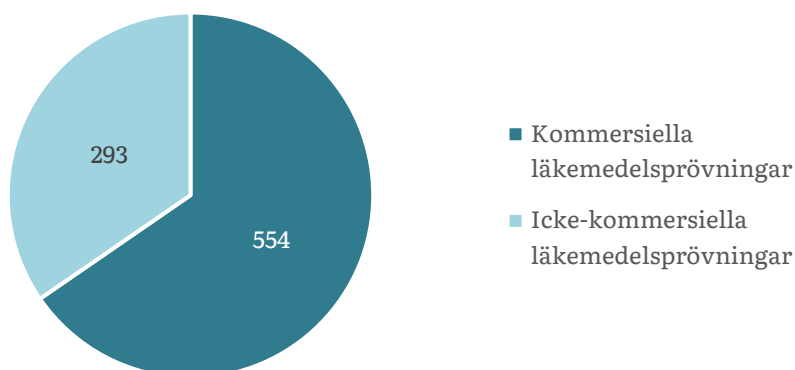
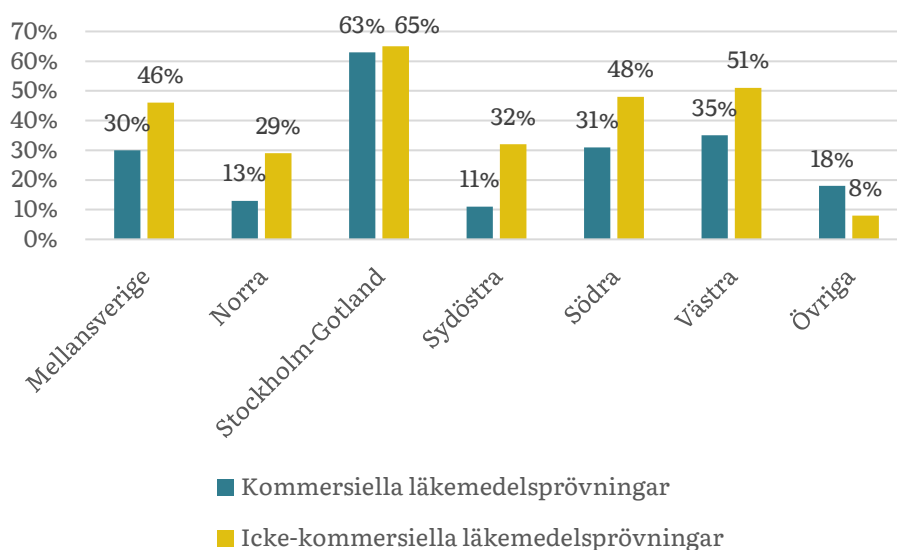

Diagram 27 nedan visar andelen läkemedelsprövningar uppdelat på kommersiella respektive icke-kommersiella per sjukvårdsregion. Flera sjukvårdsregioner kan medverka i samma prövning och därför summeras %-satserna i diagrammet till mer än 100 %. Stockholm–Gotland har den högsta andelen och medverkar i cirka 63 % respektive 65 % av prövningarna i Sverige. Därefter följer Västra sjukvårdsregionen (cirka 35 %/51 %), Södra sjukvårdsregionen (cirka 31 %/48 %) och Mellansverige (30 %/46 %) av prövningarna. Kategorin "Övriga" utgörs av prövningsställen som faller utanför sjukvårdsregionernas verksamhet (även privata vårdcentraler när det gäller läkemedelsprövningar).

Resultatet visar en koncentration av läkemedelsprövningar till storstads- och universitetsnära regioner. Detta speglar tillgång till större befolkningsunderlag, starka universitetssjukhus och prövningskapacitet. Av vikt är att poängtera att flera regioner deltar parallellt i samma prövningar, vilket visar att läkemedelsprövningar generellt sett genomförs i samverkan mellan flera regioner.

Diagram 27. Andel CTIS-registrerade läkemedelsprövningar i Sverige där sjukvårdsregionerna medverkar

Studieförfrågningar

En studieförfrågan (*feasibility* på engelska) är en första kontakt eller förfrågan från en forskare, sponsor eller företag till en vårdverksamhet för att undersöka om en klinisk studie kan genomföras. Antalet studieförfrågningar kan därför vara ett mått på studieaktivitet och en indikator för attraktionskraft och forskningssamarbete. En utmaning är att det i dagsläget inte finns data över det totala antalet studieförfrågningar till Region Skåne. Den data som finns avser enbart centralt hanterade studieförfrågningar som inkommer till Forum Söder - direkt eller via *Feasibility Sweden*, en nationell ingång för studieförfrågningar till svensk hälso- och sjukvård. Uppgifter om studieförfrågningar som inkommer direkt till kliniker eller enskilda forskare saknas och därför finns det ett stort mörkertal i tillgängliga uppgifter gällande studieförfrågningar.

Tabell 4 visar att det totalt inkom 101 förfrågningar under 2024 och 86 förfrågningar under januari–oktober 2025 till Forum Söder. Majoriteten av dessa inkom via Feasibility Sweden.

Tabell 4. Antal inkomna studieförfrågningar till Forum Söder 2024 - 2025 (t.o.m. oktober)

	2024	2025 (t.o.m. oktober)
Antal hanterade studieförfrågningar inom Forum Söder	101	86
varav antal studieförfrågningar via <i>Feasibility Sweden</i>	97	82

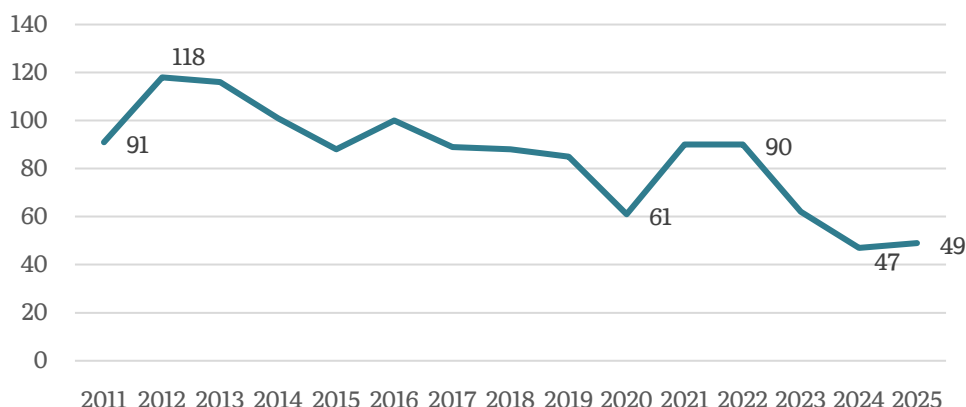
Kliniska prövningar med uppdragsavtal

Ett uppdragsavtal är ett formellt avtal mellan en uppdragsgivare (ofta ett läkemedels- eller medicinteknikföretag eller annan extern sponsor) och en vårdgivare som åtar sig att genomföra uppdraget, det vill säga själva kliniska studien. Uppdragsavtal används här som ett indirekt mått på företagssponsrade kliniska prövningar.

Diagram 28 nedan visar att antalet nya kliniska prövningar med uppdragsavtal i Region Skåne har minskat över tid, från toppnivåerna 2012–2013 till betydligt lägre nivåer 2025. Efter en tillfällig återhämtning under 2021–2022 har nedgången fortsatt till periodens lägsta nivåer. Orsakerna är inte klarlagda, och en liknande utveckling ses även i andra regioner och länder i Europa.

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för fler kliniska prövningar i Sverige har regeringen beslutat om den nationella satsningen Swetrial, en samverkansmodell för kliniska prövningar mellan regioner, akademi och näringsliv. Swetrial är en strategisk satsning för att motverka utvecklingen genom att stärka kapacitet för kliniska prövningar inom svensk hälso- och sjukvård.

Diagram 28. Antal nya uppdragsavtal i Region Skåne 2011–2025

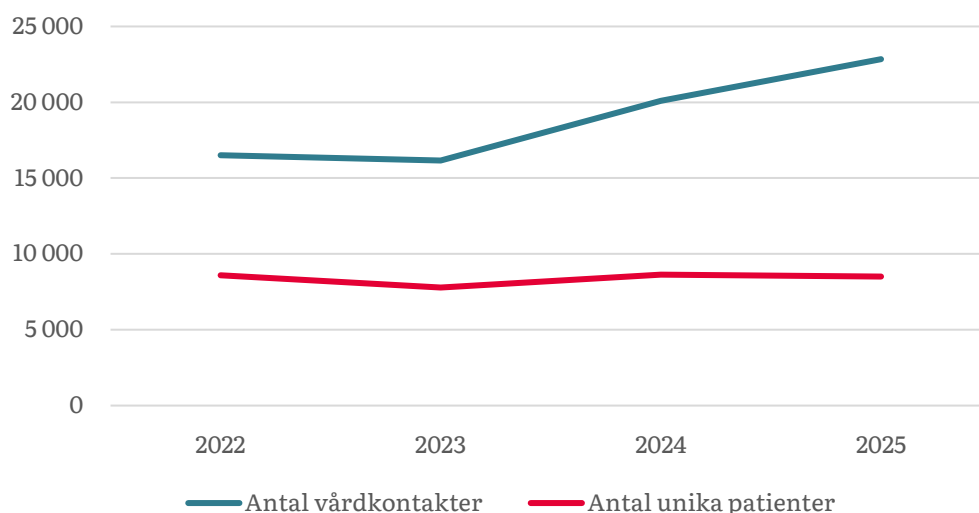
Vårdkontakter i forskningssammanhang

Diagram 29 nedan visar antalet vårdkontakter samt antalet patienter i Region Skåne som haft besök kopplade till forskning under perioden 2022–2025.

Det totala antalet vårdkontakter har ökat sedan 2022/23 till drygt 20 000 under 2024 och 22 843 under 2025. Även antalet unika patienter följer en liknande utveckling: efter en viss nedgång mellan 2022 och 2023 ökade antalet återigen under 2024 och ligger kvar på samma nivå under 2025.

Vad ökningen beror på är osäkert. En möjlig förklaring kan vara en pandemieffekt, där forskningsrelaterade vårdkontakter under pandemin tillfälligt minskade för att därefter återhämta sig. Utvecklingen tyder också på att forskningsaktiviteten i vården har stabiliserats och möjligen intensifierats under de senaste åren. Att följa antalet forskningspatienter är framför allt värdefullt för de enskilda verksamheterna, som på så sätt kan följa aktivitetsnivåer, effekter av förbättringar och andra lokala förändringar.

Diagram 29. Antal vårdkontakter och unika patienter med anledning av forskning i Region Skåne 2022–2025

Kliniska studier i Region Skåne – sammanfattning och analys

Region Skåne bedriver en omfattande klinisk forskningsverksamhet som spänner över flera discipliner och studietyper. Analysen visar på en bred forskningsaktivitet med tydliga styrkeområden. Analys av tillgängliga data pekar också på utmaningar kopplade till minskande kommersiella prövningar och en lägre andel interventionsstudier.

Under perioden 2024-02-01 -- 2025-11-30 godkändes 369 etikansökningar för kliniska studier med Region Skåne som forskningshuvudman. Detta kan jämföras med 447 i Västra Götalandsregionen och 452 i Region Stockholm. Sett till godkända etikansökningar består Region Skånes forskningsprofil främst av observationsstudier, medan interventionsstudier och kliniska läkemedelsprövningar utgör en mindre andel.

Region Skåne har en betydande roll nationellt med 290 registrerade läkemedelsprövningar. Samtidigt är minskningen av uppdragsavtal en tydlig utmaning som speglar strukturella förändringar, både nationellt och internationellt.

Region Skåne identifierar flera utmaningar avseende uppföljning av kliniska studier i Region Skåne. Bristen på en helhetsbild av exempelvis antalet studieförfrågningar samt planerade och pågående studier försvårar i dagsläget förståelsen av den kliniska forskningens faktiska omfattning. Det finns också begränsade möjligheter att följa studier över tid, till exempel avseende patientinkludering, vilket ytterligare försvårar bedömningen av utvecklingen.

Forskningsstöd

Region Skåne erbjuder stöd för att underlätta och utveckla klinisk forskning. Forskarna har tillgång till rådgivning kring etikprövningar, juridiska frågor och avtal, hjälp med studieplanering och studieförfrågningar, samt stöd för patientrekrytering och datahantering.

I detta avsnitt beskrivs forskningsstöd i siffror för att visa hur Region Skåne skapar förutsättningar för den kliniska forskningen.

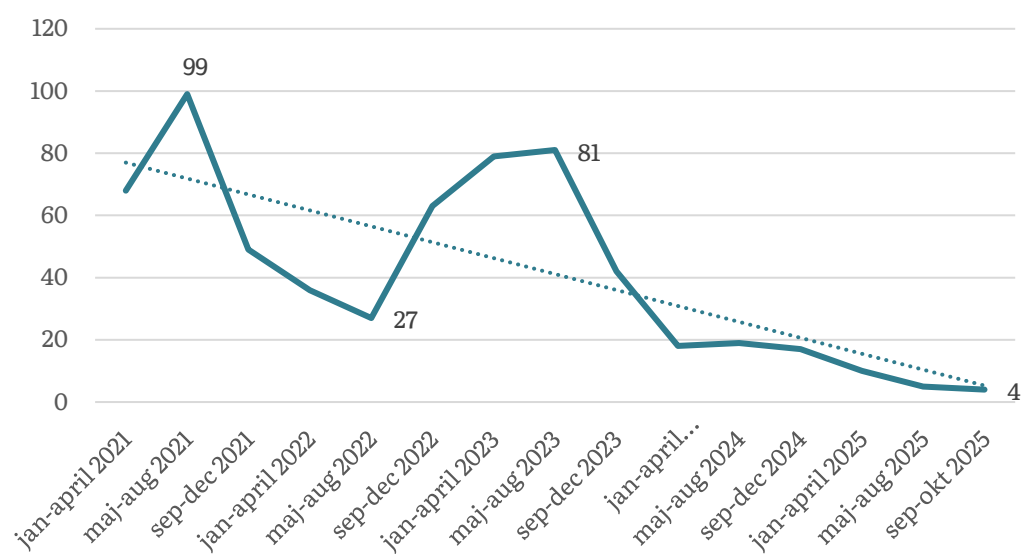
Biobank

Många forskningsprojekt, särskilt kliniska studier, är beroende av att snabbt få tillgång till möjligheter att samla in biologiska prover via en så kallad biobank. Fördröjningar kopplade till tillgång till biobanker kan påverka forskningsprojektets tidsplan, möjligheten att inkludera patienter i rätt tid samt forskningsresultatens relevans och aktualitet.

För att registrera en provsamling i Region Skånes biobank, eller begära ett uttag från en befintlig provsamling krävs en ansökan till Regionala Biobankscentrum Syd. Sedan 2022 har Region Skåne arbetat aktivt med att korta handläggningstiderna för biobanksansökningar.

Diagram 30 nedan visar hur många dagar det tar från att en ansökan inkommit till att handläggningen påbörjas. Från att ha legat på 80–100 dagar under 2021 och 2022 har tiden minskat till cirka fem dagar 2025. Denna förbättring stärker regionens attraktionskraft för kliniska studier, minskar förseningar i studiestart för forskare och sponsorer, och bidrar till att korta ner den totala tiden från idé till genomförd studie.

Diagram 30. Antal dagar från inkommen ansökan till påbörjad handläggning avseende biobanksansökningar 2021–2025

KVB-ansökningar

Tillstånd till Kvalitetsregister, Vårddatabaser och Beredningsfunktionen (KVB) är en indikator för att förstå och mäta förekomsten av kliniskt inriktad forskning. KVB-ärenden omfattar de ansökningar som forskare måste lämna in för att få använda Region Skånes kvalitetsregister samt vårddatabaser i sina studier. Genom KVB går det att följa både efterfrågan på register- och vårddatabasbaserad forskning och systemets kapacitet att hantera ansökningar.

Tabell 5 nedan visar utvecklingen för inkomna och beviljade KVB-ärenden under helåren 2023 och 2024 samt för perioden januari till 30 november 2025. Antalet inkomna ärenden ligger relativt stabilt under mätperioden. Samma mönster syns för beviljade ärenden. Samtidigt är beviljandegraden fortsatt hög över tid, vilket visar att merparten av inkomna ansökningar godkänns och att systemet har en stabil genomströmning.

Tabell 5. KVB-ansökningar till Region Skåne 2023–2025

KVB-ansökningar	Helår 2023	Helår 2024	2025 tom 25-11-30
Antal inkomna ärenden	446	455	390
Antal beviljade ärenden	429	441	338

Rådgivningsmöten, kliniskt forskningsstöd och utlämning av hälsodata

Under 2024 och fram till oktober 2025 har Region Skånes verksamhet för forskningsstöd, Forum Söder (se faktaruta nedan), genomfört cirka 300 rådgivningsmöten avseende regulatoriska frågor, datamanagement, statistik och datauttag. Inom kliniskt prövningsstöd har antalet rådgivningsmöten som rör genomförande av kliniska studier ökat från 120 under 2024 till 139 fram till oktober 2025. Rådgivningsmöten specifikt kopplade till medicintekniska studier har minskat något, från 34 till 23 under samma period.

Forum Söder har gett projekt- och monitoreringsstöd till 41 kliniska prövningar eller studier under 2024 och 2025. Monitorering avser den kontinuerliga kvalitetskontrollen av studier för att säkerställa att dessa genomförs korrekt, säkert och enligt gällande regelverk. Antalet genomförda monitoreringsbesök uppgick till 150 under 2025, en ökning från 126 under 2024.

Region Skåne har inrättat ett nytt system för utlämning av hälsodata vilket bygger på löpande ansökningar och handläggning, vilket resulterat i kortade ledtider. Mot bakgrund av detta har Forum Söder introducerat en ny tjänst för rådgivning kring extraktion av hälsodata för forskningsändamål. Efter lanseringen har efterfrågan på denna tjänst ökat, från 15 rådgivningstillfällen under 2024 till 26 under perioden januari–oktober 2025. Detta speglar ett växande behov av stöd för att analysera och använda hälsodata i klinisk forskning, samt intresset för att på ett säkert sätt utnyttja klinisk information i nya studier.

Fakta: Forum Söder

Forum Söder utvecklar och erbjuder stöd och tjänster till forskare, forskningspersonal och life science-företag som genomför kliniska studier i Södra sjukvårdsregionen.

Stödet inkluderar:

- Stöd och hjälp till forskare och forskningspersonal i hela den kliniska forskningsprocessen, från idé till publikation.
- Stöd till företag som vill utveckla sina läkemedel och medicintekniska produkter i samverkan med hälso- och sjukvården.

- En regional ingång för studieförfrågningar, en del av Kliniska Studier Sveriges nationellt koordinerade tjänst Feasibility Sweden.
- En klinisk prövningsenhet med bred kompetens och erfarenhet från studier inom flera olika terapiområden och utvecklingsfaser, från First-In-Human till fas IV.
- Utbildning inom klinisk forskningsmetodik, regelverk och statistik.
- En ingång till Region Skånes ATMP-centrum, som är kontaktpunkten för industri, akademi och andra intressenter inom Avancerade Terapeutiska Medicinska Produkter (ATMP).
- Utbildningar inom Good Clinical Practice (GCP).

I Region Skåne erbjuds GCP-utbildningar genom Forum Söder, vilka ger den dokumenterade kompetens som krävs vid prövningar av läkemedel och medicintekniska produkter och som även är värdefull i andra kliniska studier. Genom att arbeta enligt GCP-principerna säkerställs studiedeltagares säkerhet, rättigheter och välbefinnande samt att forskningsdata blir tillförlitliga och robusta.

Utbudet omfattar både grundläggande och fördjupande kurser för forskare, forskningssjuksköterskor, läkare och annan forskningsstödjande personal. Tillsammans med Läkemedelsverket har Kliniska Studier Sverige även utvecklat utbildningen *Regelverk, forskningsetik och Good Clinical Practice (GCP)* för verksamhetschefer inom hälso- och sjukvården. Under 2025 har 460 medarbetare genomgått GCP-utbildning, och under 2024 har 29 verksamhetschefer genomfört GCP-utbildningen för chefer.

Grants office vid Forum Söder

År 2024 inrättade Forum Söder en Grants office-funktion med syftet att stärka arbetet med att identifiera finansieringsmöjligheter och utveckla konkurrenskraftiga forskningsansökningar.

Under 2024–2025 har 36 forskare fått individuellt stöd från Grants office. Sammanlagt har 51 ansökningar bearbetats, varav nio till EU-program och 23 till svenska forskningsfinansiärer. Av dessa har hittills 14 ansökningar beviljats, med ytterligare tio väntande beslut och åtta avslag.

Grants office är en ny funktion och resultatet visar på kort tid en tydlig effekt. Ansökningar har stöttats och en relativt hög beviljandegrad har genererat externa medel till FoU-projekt inom Region Skåne.

Universitetssjukvårdsenheter

Universitetssjukvårdsenheter (USVE) i Region Skåne utgör noder för att integrera klinisk verksamhet med forskning och utbildning (se beskrivning av universitetssjukvård och USVE i bokslutets inledning). I Region Skåne utnämns USVE genom en fastställd process i samverkan med Lunds universitet där verksamheter kan ansöka om ackreditering som universitetssjukvårdsenhet. Verksamheten prövas utifrån kriterier som säkerställer att enheten bedriver forskning, utbildning och utvecklingsarbete i linje med nationellt fastställda miniminivåer för universitetssjukvården. I samband med ansökan granskas också enhetens FoU-verksamhet.

En ny modell för granskning och uppföljning av USVE

I den uppföljning av USVE som Region Skåne genomfört under 2025 har en ny modell för systematisk granskning av USVE införts. I granskningen används kvantitativa mått på forskningskompetens, publikationer och kliniska studier. De kvantitativa måtten omfattar bland annat antal docenter, professorer och lektorer, doktorander och disputationer, vetenskapliga publikationer och citeringar samt pågående kliniska studier och provningar.

Granskningen visar på en betydande variation mellan USVE vad gäller forskningsvolym, akademisk kompetens och klinisk forskningsaktivitet. Vissa verksamheter placerar sig genomgående väl över miniminivåerna för USVE och uppvisar en tydlig bredd och robusthet, medan andra precis når upp till miniminivåerna och har en mer begränsad forskningsaktivitet. Det sistnämnda kan innebära en ökad sårbarhet när det gäller förutsättningarna att bedriva forskning på längre sikt.

I tabell 6 nedan redovisas antalet USVE som bedöms ligga i kategorierna begränsad respektive stabil-robust inom tre utvalda indikatorer. Att en USVE klassificeras som begränsad inom en indikator betyder inte att enheten saknar forskningsarbete av god kvalitet. Klassificeringen bör i

stället ses som ett verktyg för att identifiera specifika områden inom enhetens forskningsverksamhet som kan behöva uppmärksammas och följas upp mer ingående. Ett exempel är antalet disputationer där 28 utav Region Skånes 50 USVE har haft färre än fem disputationer under perioden 2019–2024. För vissa verksamheter kan denna lägre nivå förklaras av att verksamheten är relativt liten och avgränsad medan för andra verksamheter kan detta tyda på ett behov av att arbeta mer aktivt med att öka förutsättningar för kliniska doktorander.

Tabell 6. Uppföljning av FoU-verksamhet (urval) inom Region Skånes universitetssjukvårdsenheter

Indikator	Antal USVE inom varje kategori	
	Begränsad	Stabil-Robust
Professorer/Lektorer	20	30
Disputationer 2019–2024	28	22
Publikationer 2022 – 2024	12	38

50 USVE i Region Skåne

Uppföljningen av USVE har resulterat i att sammanlagt 50 verksamheter har ackrediterats som USVE i Region Skåne 2026–2027. I tabell 7 nedan redovisas dessa per förvaltning. 48 av dessa 50 behöll sin ackreditering som USVE medan två enheter inte längre bedömdes uppfylla samtliga kriterier för USVE. Samtidigt har två nya enheter ackrediterats som USVE (se bilaga för en förteckning över USVE inom Region Skåne).

Tabell 7. USVE per förvaltning 2026–2027

Förvaltning	Antal USVE
Skånes universitetssjukhus	35
Medicinsk service	5
Psykiatri, habilitering och hjälpmedel	5
Helsingborgs lasarett	1
Hässleholms sjukhus	1
Primärvården Skåne	1
Ängelholms sjukhus (ny)	1
Nära vård och hälsa (ny)	1
Totalt	50

Life science och innovation

Forskningsnära innovation i Region Skåne utgår från den kunskap och de behov som uppstår i hälso- och sjukvårdens kliniska vardag. När forskning i samarbete med näringslivet bedrivs i direkt anslutning till vården skapas förutsättningar för att nya metoder, arbetssätt och tekniska lösningar inte bara utvecklas, utan också provas, utvärderas och successivt omsätts i klinisk praktik. Denna nära koppling mellan forskning, vård och externa samarbetspartners utgör en grund för utvecklingen av life science-sektorn i regionen.

Industrin är en naturlig samarbetspart i forsknings- och innovationsrelaterade projekt, och samverkan med relevanta branschorganisationer är en viktig förutsättning för långsiktig utveckling av såväl hälso- och sjukvård som nya produkter och tjänster.

Ett konkret exempel på hur Region Skåne bidrar till utveckling av life science är datasjö-projektet vid Skånes universitetssjukhus, som möjliggör strukturerat uttag av vårddata för forskning, avancerad analys och utveckling av digitala och AI-baserade lösningar med bibehållet integritetsskydd. Projektet stärker förutsättningarna för samverkan mellan vård, akademi och näringsliv och bidrar till innovation längs hela värdekedjan.

Ett annat exempel är den forskning inom minnessjukdomar, som fokuserar på utveckling av förbättrad och tidigare diagnostik inom Alzheimers sjukdom. Denna forskning har stor betydelse för utveckling av läkemedel mot Alzheimers sjukdom genom att öka möjligheten att bedriva kliniska läkemedelsprövningar inom området.

Ett ytterligare exempel på Region Skånes samverkan med life science-industrin är de återkommande dialogmöten som arrangeras tillsammans med branschorganisationen för de forskande läkemedelsföretagen i Sverige, LIF, och Forsknings- och innovationsrådet i Skåne. Fokus ligger på att gemensamt identifiera möjligheter och utmaningar kopplade till genomförandet av läkemedelsprövningar i regionen, såsom regelverk, infrastruktur, kompetensförsörjning, studieprocesser och samverkansformer.

Appendix

Förklaringar av metodik för statistik och data

Data om kompetenser

Uppgifter om vetenskapliga kompetenser baseras på data från två huvudsakliga källor. Från Medicinska fakulteten hämtas uppgifter avseende antagning till forskarutbildning, genomförda disputationer samt docentutnämningar. Från Region Skåne hämtas HR-relaterade uppgifter, inklusive information om anställningsförhållanden, yrkeskategori, ålder, kön samt förekomst av förenad anställning eller så kallad kombinationsanställning.

Data om publikationer

Uppgifter om vetenskaplig publicering samlas in genom en individbaserad och automatiserad process i syfte att möjliggöra uppföljning på samtliga organisatoriska nivåer, från Region Skåne till enskild medarbetare. Utgångspunkten är HR-data på individnivå från Region Skåne. Publikationsdata tas fram för varje individ. Datainsamlingen genomförs med hjälp av ett script i statistikprogrammet R, som söker efter publikationer i Swepub på individnivå, baserat på forskarens ORCID eller motsvarande identifierare vid lärosäte.

Swepub är Kungliga bibliotekets nationella publikationsdatabas och innehåller publikationsdata från cirka 40 svenska lärosäten och myndigheter. När relevanta publikationer har identifierats i Swepub används publikationernas DOI-kod (Digital Object Identifier) för att komplettera databasen med citeringsdata från citeringsdatabasen Web of Science. Utifrån dessa citeringsuppgifter tilldelas publikationerna citeringsnivåer baserade på referensdatabasen Essential Science Indicators.

Denna metod möjliggör publikationsanalyser på olika organisatoriska nivåer samt analyser kopplade till annan information, såsom akademisk meritering, ålder och kön.

Data om ALF-projekt, regionala projekt och doktorandanslag samt USVE-forsknings- och doktorandutrymmen

Uppgifter om ALF-projekt- och finansiering hämtas från ALF-kansliet vid Medicinska fakulteten vid Lunds universitet.

Uppgifter om regionala projekt- och doktorandanslag samt USVE-forsknings- och doktorandutrymmen kommer från Region Skåne.

Data om kliniska studier

Uppgifter Etikansökningar hämtas från Etikprövningsmyndighetens statistikportal:

[Hem - Etikprövningsmyndigheten statistik](#)

Uppgifter om CTIS-registrerade läkemedelsprövningar kommer från Kliniska Studier Sveriges projektrapport *Överblick över läkemedelsprövningar i Sverige godkända enligt EU förordning (EU) nr 536:*

[Ny nationell sammanställning av kliniska läkemedelsprövningar baserad på CTIS-data | Kliniska Studier Sverige](#)

Uppgifter om studieförfrågningar och projekt med uppdragsavtal kommer från Kliniska Studier Sverige Forum Söder.

Uppgifter om patientbesök med anledning av forskning kommer från Region Skåne.

Data om stöd till forskare

Uppgifter om stöd till forskare kommer från Kliniska Studier Sverige Forum Söder, Region Skånes KVB-funktion samt Region Skånes Biobank Syd.

Referenser till avsnittet Region Skånes forskning förbättrar vården

Alzheimers sjukdom: Palmqvist S., et al., Hansson O. (2024). Blood Biomarkers to Detect Alzheimer Disease in Primary Care and Secondary Care. JAMA.

Hjärt-kärlsjukdomar: Yndigegn, T., Lindahl, B., et al. (2024). Beta-blockers after myocardial infarction and preserved ejection fraction. *New England Journal of Medicine*.

Psykatri: Troberg K., Isendahl P., et al., (2022) Characteristics of and experience among people who use take-home naloxone in Skåne County, Sweden. *Front Publ Health. Frontiers in Public Health*.

Arbetsmiljö: Jiang, Z., Schenk, L., et al. (2024). Hexavalent chromium still a concern in Sweden - Evidence from a cross-sectional study within the SafeChrom project. *International Journal of Hygiene and Environmental Health*.

Bröstcancer/Screening: Johnson K., Lång K., et al. (2021). Interval Breast Cancer Rates and Tumor Characteristics in the Prospective Population-based Malmö Breast Tomosynthesis Screening Trial. *Radiology*.

Melanom: Pissa M., Helkkula T., et al. (2021). CDKN2A genetic testing in melanoma-prone families in Sweden in the years 2015-2020: implications for novel national recommendations. *Acta Oncol*.

Transfusion: Storry JR., Jöud M., et al. (2013). Homozygosity for a null allele of SMIM1 defines the Vel-negative blood group phenotype. *Nature Genetics*.

Primärvård: Ståhlgren et al. (2019). Penicillin V four times daily for five days versus three times daily for 10 days in patients with pharyngotonsillitis... *BMJ*.

Primärvård: Dobszai et al. (2023). Clinical impact of medication reviews for community-dwelling patients in primary healthcare. *BMC Prim Care*.

Lista över USVE inom Region Skåne 2026–2027

Skånes universitetssjukhus

Verksamhetsområde	USVE
Akutsjukvård och Internmedicin	Akutsjukvård
	Internmedicin
Barnkirurgi och Neonatalvård	Barnhjärtsjukvård
	Barnkirurgi
	Neonatal
Barnmedicin	Barnmedicin
Bild och funktion	Bild och funktion
Endokrinologi, Njurmedicin, Reumatologi	Endokrinologi
	Njurmedicin
	Reumatologi
Hematologi, Onkologi och Strålningsfysik	Hematologi
	Onkologi
	Strålningsfysik
Hjärt- och Lungmedicin	Hjärtmedicin
	Lungmedicin
Hud, Reproduktionsmedicin och Ögon	Hud
	Reproduktionsmedicin
	Ögon
Infektionssjukdomar	Infektionssjukdomar
Intensiv- och perioperativ vård Lund	Intensiv- och perioperativ vård Lund
Intensiv- och perioperativ vård Malmö	Intensiv- och perioperativ vård Malmö
Kirurgi och Gastroenterologi	Kirurgi
	Gastroenterologi
Obstetrik och Gynekologi	Kvinnosjukvård
Neurokirurgi och Smärtrehabilitering	Neurokirurgi
Neurologi, Rehabiliteringsmedicin, Minnesjukdomar och Geriatrik	Neurologi
	Rehabiliteringsmedicin
	Minnesjukdomar
	Geriatrik
Ortopedi	Ortopedi
Specialiserad kirurgi	Handkirurgi
	Plastikkirurgi
	Öron Näsa Hals
Thorax och Kärll	Thorax och Kärll
Urologi	Urologi

Medicinsk service

Verksamhetsområde	USVE
Klinisk mikrobiologi, Biobank, Vårdhygien, AMM Syd och Practicum	Arbets- och miljömedicin Syd
	Klinisk Mikrobiologi, Vårdhygien och Smittskydd
Klinisk immunologi och Transfusionsmedicin	Klinisk Immunologi och Transfusionsmedicin
Klinisk genetik, Patologi och Molekylär diagnostik	Klinisk genetik, Patologi och Molekylär diagnostik
Klinisk kemi och farmakologi	Klinisk kemi och farmakologi

Psykiatri, habilitering och hjälpmedel

Verksamhetsområde	USVE
Barn- och ungdomspsykiatri	Barn- och ungdomspsykiatri
Rättspsykiatri	Rättspsykiatri
Vuxenpsykiatri Lund	Vuxenpsykiatri Lund
Vuxenpsykiatri Helsingborg	Vuxenpsykiatri Helsingborg
Vuxenpsykiatri Malmö/Trelleborg	Vuxenpsykiatri Malmö/Trelleborg

Helsingborgs lasarett

Verksamhetsområde	USVE
AnOpIVA	AnOpIVA

Hässleholms sjukhus

Verksamhetsområde	USVE
Ortopedi	Ortopedi

Primärvården Skåne

	USVE
Primärvården Skåne	Primärvården Skåne

Nära vård och hälsa

Verksamhetsområde	USVE
Mobila team och specialiserad palliativ vård	Specialiserad palliativ vård

Personaldrivna verksamheter i Region Skåne och Ängelholms sjukhus

Verksamhetsområde	USVE
VO Kognitiv medicin Ängelholm och VO Rehabilitering nordvästra Skåne	VO Kognitiv medicin Ängelholm och VO Rehabilitering nordvästra Skåne